

2021. szeptember

FELSŐ-TISZA HÍRADÓ

LX. évfolyam 3. szám

A Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság dolgozóinak lapja

03 **Köszöntő** Dajka István

VÍZTUDOMÁNY

04 **A SZAMOS FOLYÓ ÁRVÍZEINEK HATÁSA A TISZA FOLYÓ VÁSÁROSNAMÉNYI SZELVÉNYÉRE** Nagy Zoltán

HÍREK

08 **JÓL HALAD A SAFETISZA PROJEKT HAZAI MEGVALÓSÍTÁSA** Filep Gyula

09 **MEGKEZDŐDÖTT A VÉDMŰFELÜLVIZSGÁLAT A FOLYÓSZABÁLYOZÁSI MŰVEK SZEMLÉJÉVEL** Bartók Tamás

10 **A MUNKAVÉDELMI SZEMLÉK EZ ÉVI TAPASZTALATAI** Nagy István Zsolt

12 **TERVEZÉS ALATT A FELSŐ-TISZA GULÁCS FELETTI ÁRVÍZVÉDELMI SZAKASZÁNAK FEJLESZTÉSE** Virányi Kristóf

HIDROMETEOROLÓGIA

13 **FORRÓ NYÁR VAN MÖGÖTTÜNK** Fehér Andrea

VÍZÜGYÜNK

14 **60 ÉVES A TISZAVIRÁG TANYAHAJÓ** Pap Zoltán Alex

HATÁRAINKON TÚL

15 **A 2021. ÉVI MAGYAR-ROMÁN MUNKAPROGRAMNAK MEGFELELŐEN ELVÉGEZTÜK AZ INTERKALIBRÁCIÓS VÍZHOZAMMÉRÉSEKET** Nagy Zoltán

VÍZTÜKÖR

16 **BEMUTATKOZOM** Szász Győző

17 **FŐIGAZGATÓI OKLEVÉL ELISMERÉSBEN RÉSZESÜLT CSIZMAZIA TAMÁS SZAKÁGAZATI VEZETŐ** Nádasi Zoltán

TÖRTÉNELEM

18 **EMLÉKÜNNEPSÉG PÉCHY LÁSZLÓ SZÜLETÉSÉNEK 161. ÉVFORDULÓJÁN PAPON** Nádasi Zoltán

20 **175 ÉVE KEZDŐDÖTT A TISZA SZABÁLYOZÁSA TISZADOBNÁL** Nádasi Zoltán

21 **100 ÉVVEL EZELEŐTT ALAKULT MEG A NYÍREGYHÁZI FOLYAMMÉRNÖKI HIVATAL** Dr. Konecsny Károly

TANULUNK/SZEMÉLYI HÍREK

24 **KÖZÉPISKOLÁS DIÁKOK SZAKMAI GYAKORLATON** Zagyva Dániel

24 **TANULUNK/SZEMÉLYI HÍREK** Luczáné Madai Zsuzsanna

KÖNYVAJÁNLÓ

27 **BODNÁR ISTVÁN - A TISZÁTÓL A TENERIG** Nádasi Zoltán

EGYÉB TÉMAKÖRÖK

28 **SZAKSZERVEZETI KÖZGYŰLÉST TARTOTTUNK** Szigeti Pál

29 **MHT HÍREK** Zagyva Dániel

29 **A FETIVIZIG IS BEMUTATKOZOTT AZ V. KÖZFOGLALKOZTATÁSI KIÁLLÍTÁS ÉS VÁSÁRON** Nádasi Zoltán

31 **VOLTUNK-VAGYUNK-LESZÜNK NYUGDÍJAS KLUB HÍREI** Labant Sándorné

KÖSZÖNTŐ!

Kedves Olvasó!

A Vízügyi Szolgálatban az őszi hónapok - hagyományosan és kötelezően - a védmű-felülvizsgálatok időszakát jelentik. A felülvizsgálatok a vízkárelhárítási létesítményrendszerünk minden elemére, még a védelmi szervezetre is kiterjednek.

A Tisza és a Szamos folyó szemléljét már júniusban megtartottuk, ugyanis a nyárvégi-koraőszi kisvízi időszakban folyóink – a duzzasztott Tisza szakasz kivételével – újabban az LKV közelébe apadnak, akadályozva a folyószabályozási és hajózási létesítmények vízről történő helyszíni ellenőrzését. A folyamatos szemléről bővebben is olvashatunk.

Szeptemberre van ütemezve a műtárgyak, a védelmi központok, a raktárak, az őrházak, a szivattyútelepek, az árvízi tározók, a véderdők, a vízrajzi, a vízminőségi kárelhárítási létesítmények, a védelmi szakfelszerelés, az info-kommunikációs rendszer és a védelmi osztag szakfelülvizsgálata. Októberben kezdődnek az elsőrendű árvízvédelmi, valamint a belvízvédelmi szakaszok – benne a vízhasznosítási művek – igazgatói szemléi.

A közel három hónapig tartó szemle-sorozaton valóban az éves munka értékelése is megtörténik. Mégpedig úgy, hogy – az öröktől a vezetőkhöz – a felkészülésben érintett minden dolgozó beszámol az elért eredményekről ugyanúgy, mint a megoldásra váró feladatokról, és ami nagyon fontos, elmondhatják problémáik mellett saját ötleteiket is. Szinte mindenkinek vannak a gyakorlatban is jól használható javaslatai, amelyeket figyelembe is veszünk a következő évi tervezésnél. A beszámolókból legtöbbször a tenni akarás, hit az összefogásban, a teljességre törekvés tükröződik. Ezek mindannyiunk számára inspiráló hatásúak. Biztos vagyok benne, hogy az idén is találkozunk ilyenekkel annak ellenére is, hogy a gyarapodó problémák mellett egyre nehezebb a növekvő elvárásoknak megfelelni.

Örülhetünk annak, hogy védműveink fejlesztése vagy újak építése lendületben van, újabb árvízvesztési projektek előkészítése is megkezdődött. A beruházások sikeréhez nagyon sok munka, együttműködés, kitartás, türelem és szakértelem szükségeltetik. Ebben a kiadványban két írás is foglalkozik folyamatban lévő projektekkel.

Gyarapodó és korszerűsödő létesítményeinkkel egyre nagyobb árvizek kivédése válik lehetségessé, javulnak a szivattyúzási vagy a vízpótlás feltételei, viszont ezzel együtt egyre bonyolultabbá is válnak vízkár-elhárítási rendszereink. Ebből következik, hogy nemcsak egyre költségesebb, hanem egyre nagyobb felkészültséget is igényel fenntartásuk és üzemeltetésük.

Kedves olvasóink figyelmébe ajánlom a Felső-Tisza Híradó idei harmadik számát, amelyben az elmúlt hónapok történésein kívül olvashatunk a Tisza szabályozás kezdetéről, Péchy László volt igazgató-főmérnök születésnapjára megemlékezéséről, a Szamos nagy árvizei Tisza Vásárosnamény szelvényére kifejtett hatásáról is.

Jó szórakozást és hasznos időtöltést kívánok!

Dajka István
osztályvezető

A SZAMOS FOLYÓ ÁRVIZEINEK HATÁSA A TISZA FOLYÓ VÁSÁROSNAMÉNYI SZELVÉNYÉRE

Nagy Zoltán szakágazati vezető

1. BEVEZETÉS

A Tisza árvizei általában öszszefüggő, néha országhatárokon túlterjedő, nagy kiterjedésű területeken okoznak károkat. A vizsgálat célja a 2001. évi Tiszai árvíz modellezése, figyelembe véve azt az esetet, ha a Szamoson (bal oldali mellékág) az 1970. évi árhullám érkezik és találkozik fél napos késéssel a Tiszai árhullámmal.

A Tisza a Duna vízgyűjtőjéhez tartozik, a Máramarosi-havasokban ered, és 964 km hosszan kanyarogva éri el a Dunát Titelnél. A folyó hegyvidéki szakasza a Felső-Tisza, mely az eredettől a Szamos beömléséig tart (Bogdánfy 1925).

A Tisza tiszabecsi szelvény 75 év hosszúságú maximum és minimum vízállás adatsorai alapján kirajzolódik a folyó vízjátékának növekedő tendenciája, amely az észlelési időszak alatt megduplázódott 450 cm-ről 990 cm-re. Nagy valószínűséggel a jövőben a növekvő tendencia megmarad. Figyelembe kell venni azt a tény, hogy ukrán területen kivétel nélkül minden nagyobb árvízkor gátszakadások és töltésmeghágások történtek, amelyek jelentős árapasztó hatást gyakoroltak a magyar folyószakasz tiszai árhullámára. Az ukrán árvízvédelmi rendszer fejlesztése nagy valószínűséggel kizárja vagy csökkenti az ukrán árvízi kiöntéseket, így megnő az árhullámok hevedése.

A rendkívüli árvizek kialakulásában szerepet játszó tényezők és folyamatok jövőbeni alakulásának bizonytalansága miatt a védvonalak magassági biztonságán túl, kiegészítő „biztonsági szelepek” beépítésére is szükség van az árvédelmi rendszerben. Ezek az árapasztó tározók, melyek - a hul-

lámter vízszállító-kapacitásának növelése (helyreállítása) mellett - a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztésének (VTT) a gerincét jelentik.

A Tisza teljes magyarországi szakaszán a mértékadó árvízszintek általában nem ugyanazon árhullám eredményeképpen alakulnak ki. Az árhullám levonulását, illetve a kialakuló vízszinteket a mellékvízfolyások erősen befolyásolják. Amennyiben a mellékvízfolyáson levonuló árhullám torkolati vízhozamcsúcsa találkozik a Tisza árhullámának csúcsával, a mellékvízfolyás árvíznövelő hatása maximális.

Ezek az együttes hatások felhívták a figyelmet az elmúlt és a jövőben várható események modellezésére (Gauzer-Bartha 1999), erre a HEC-RAS 1 dimenziós modellező program új lehetőségeket kínál e probléma tanulmányozásához.

2. A VIZSGÁLT TÉMA RÉSZLETES BEMUTATÁSA

A Tisza és mellékvízfolyások felső határszelvényében indított modellezési árhullámok a korábban észlelt, valóságos (1970. 2001. évi) árhullámok alapján készültek.

A Felső-Tiszán 2001. márciusban levonult nagy árvíz kialakulását, szokatlan méreteit, hevedését a három nap alatt lehullott területi átlag 132 mm eső és a mintegy 70 mm hóból származó olvadékvíz, valamint a vízgyűjtőterület felszínének téli időszakra jellemző, közepesnél kedvezőtlenebb állapota okozta (Konecsny 2004). A folyó ukrainai és romániai szakaszán, Rahótól Tiszabecsig, a tetőzések meghaladták az addig észlelt árvízszinteket (legnagyobb mértékben Rahónál: 75 cm-el). A

folyó magyarországi szakaszán, Tiszabecs és Záhony között is LNV feletti szinteken (7-56 cm-el) tetőzött. Az LNV feletti vízállások időtartama 14-38 óra volt. Tiszabecs és Vásárosnamény között az eddigi legnagyobb vízhozamok következtek be. Ezen csúcsértékek ellenére a 2001. márciusi tetőző vízállások és vízhozamok még elmaradtak a folyó természet-földrajzi adottságaiból következő, lehetséges legnagyobb vízállásától és vízhozamától.

A mellékvígyók közül jelentős hatással bír a Tiszára a Szamos folyó árhulláma, az 1970-es szamosi árvíznek az a legnagyobb tapasztalata, hogy a lefolyt árvizek magassága és tartóssága, az áradás hevedése felülmúlt minden eddigit és ez bármikor újra bekövetkezhet (Lászlóffy-Szilágyi 1971).

Az 1970. májusi árvíz katasztrófa teljesen felborította a Felső-Tiszavidék Vízgazdálkodási Kerettervben megfogalmazott elképzeléseket és célkitűzéseket, hiszen a Tisza Tiszabecsnél 107 cm-el, Vásárosnaménynál 12 cm-el, a Túr Garbolcnál 80 cm-el, a Szamos Csengernél 159 cm-el haladta meg az addigi LNV-t és a hazai, valamint külföldi gátszakadások sürgetővé tették az öblözet árvízvédelmi rendszerének fejlesztését.

Május 4-5-én megszakításokkal, erős lehűlés nyomán 10-25 mm csapadék hullott a folyók vízgyűjtőjén. Május 8-10-e között főleg a Tisza és a Szamos hegyvidéki vízgyűjtőjében esett 30-40 mm eső átáztatta a felszínt, feltöltötte a folyómedreket. Május 12-én a folyók vízgyűjtőterületére újabb, nagy intenzitású, koncentrált, 60 mm-t meghaladó csapadék zúdult, amely egyes helyeken meghaladta a 100 mm/napot (Husz

126 mm, Beszterce 117 mm). A csapadékszóna kiterjedése többszörösen meghaladta a Tisza és a Szamos vásárosnaményi szelvényére vonatkozó 29 000 km²-es vízgyűjtőterület nagyságát (Konecsny, K., Bálint Z. (2004), Az árvíz hidrológiája.).

Az átázott talajfelszín következtében a lehullott csapadék igen nagy hányada a folyókban gyűlt össze, beszivárgás alig volt. A gyors lefolyás miatt a Tisza és a Szamos folyók országhatár menti vízmércéin már május 14-én az addigi LNV értéket jelentősen meghaladó vízállásokat mértek.

nábrádi gátszakadás mellett döntően a Szamos romániai szakaszán történtek határozták meg. Ott ugyanis a folyó jobb parti gátja 9 helyen, összesen 1113 m hosszban átszakadt, és az országhatáron átömlött a víz a két folyó közébe (VÍZDOK).

3. GEOMETRIAI ÉS HATÁRFELTÉTEL-VÁLTOZATOK

A modell adatbázisa magába foglalja a Tisza, Tiszabecs – Tokaj közötti 199 km hosszú folyószakaszát, valamint az ezen a hosszban betorkoló 4 mellékfolyót (Borzsa, Túr, Szamos, Kraszna).

(és a többi 1D modell) alkalmas hagyományos, távolság – magasság pont-párokkal megadott keresztmetszvények bevitelére, valamint a térinformatikai rendszeren (GIS) alapuló adatbázis kezelésére. A Tiszabecs-Tokaj közötti szakaszon és a 4 mellékfolyó keresztmetszvényeit a digitális terepmodell segítségével állítottam elő.

A teljes folyórendszer részletes leírására használt HEC-RAS modell lehetőséget nyújt vízépítési műtárgyak hatásainak figyelembe vételére, például hidak, duzzasztóművek, átereszek, bukó-

Folyó	Vízmérce	1970. előtti max. (cm)	Ideje	1970. évi max. (cm)	Ideje	Különbség
Tisza	Tiszabecs	573	1947	680	1970. V. 14.	+ 107 cm
Szamos	Csenger	743	1888	902	1970. V. 14.	+ 159 cm
Túr	Garbolc	560	1966	640	1970. V. 14.	+ 82 cm

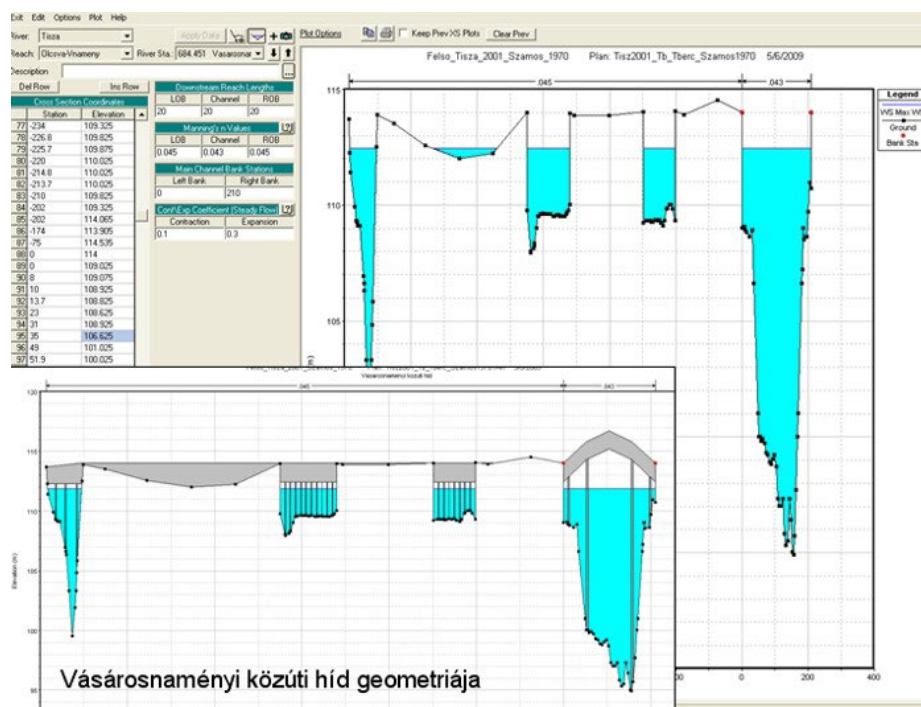
1. táblázat Tetőző vízállások az 1970-es árvíz idején (VÍZDOK)

A táblázatból kitűnik, hogy a Tiszán, Szamoson, Túron közel egyidőben következett be a tetőzés, és a tetőző árhullámok majdnem egyszerre érkeztek Vásárosnaményhoz, ahol a 912 cm-es tetőző vízállás szintén meghaladta az 1888. évi 900 cm-t. Az áradás hevességére jellemző volt, hogy a Tisza tiszabecsi vízmércéjén a vízállás 1970. május 13-án 12 órakor –ekkor rendelték el az I. fokú készültséget– még 250 cm volt. Május 14-én reggel 6 órakor a vízállás 680 cm-re emelkedett, 107 cm-rel meghaladva az addigi maximumot.

A Szamos árhulláma Csengernél, illetve a jobb parti Komlódtótfalunál május 14-én 20 órakor, az addigi LNV-nél (1888. évi 743 cm) lényegesen magasabb 902 cm-es vízállással tetőzött. A vízszint sok helyen 10-30 cm-rel, sőt egyes helyeken 40-50 cm-rel haladta meg a töltés koronaszintjét. A töltésen átcsapó víz fokozatosan gyengítette annak szelvényét, majd átszakította. A Tisza-Szamosköz helyzetét a

A számításokba bevont folyószakasz teljes hossza meghaladja az 323 km-t. A Tisza és mellékfolyóit több mint 500 keresztmetszvennyel közelíttem. A modellbe 33 db hidat, 1 árapasztó műtárgyat építettem be. A HEC-RAS modell

gátak, zsilipek, fenéklépcsők, fenékküszöbök, oldal-bukók és zsilipek, statikus tározók, szivattyús vízkivételek vagy vízbevezetések kezelésére.

1.Ábra. Kereszt-szelvényének megjelenítése a modellben

4. MODELL ILLESZTÉS, AZ ELLENŐRZÉS MÓDSZERE

A modell kalibrálása során a hullámtéri művelési ágak figyelembevételére és a főmeder vízszállításának számításához különböző érdességi (simasági) együtthatókat alkalmaztam.

A hullámtéren a művelési kategóriákat a légi felvételekről, az ortofotókról, valamint a helyszíni bejárások eredményei alapján határoztam meg. Az érdességi tényezőt – a hullámtéri művelési ágak szerint – keresztirányban változtattam. A hozzájuk tartozó simasági (érdességi) tényezőket a magyar szabvány előírásai, a Chow (1959) által javasolt és a HEC-RAS által is használt értékeknek megfelelően határoztam meg. Az egyes művelési ágakhoz tartozó simasági tényező-tartományok átfednek egymással, hiszen például a „ritka bozót” és „sűrű bozót” kategóriák között sem lehet éles határt meghúzni. A hullámtéren – keresztirányban – azonos simaságú sávokat jelöltem ki, melyekhez a fenti simaság-kategóriák középértékét rendeltem.

A modellek nagyvízi kalibrálását úgy végeztem el, hogy a hullámtéri sávokhoz rendelt simasági értéket megváltoztattam. A Tiszabecs - Tokaj szakaszon az árhullám tetőpontjában a számított és az észlelt vízszintek közötti különbség abszolút értéke 0 - 10 cm volt, ami igen jó eredménynek számít.

5. VIZSGÁLAT VÁLTOZATOK FUTTATÁSA, EREDMÉNYEK

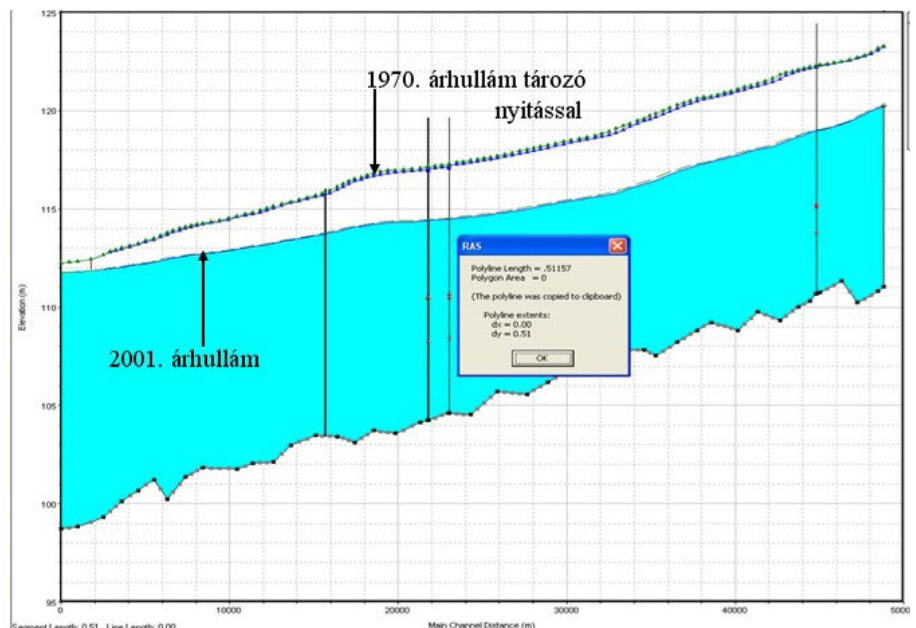
A számítások első részében a hidrológiai adatbázist a 2001. árhullám óránkénti vízállás (Z), vízhozam (Q) adatai képezték, aztán ezt kombináltam a Szamos 1970. árhullám adataival.

A modell futtatása során a kalibrált 2001. márciusi állapotot vettem alapul, ehhez illesztettem szamosi felső határfeltételként az 1970. májusi csengeri vízhozamokat, úgy, hogy a szamosi

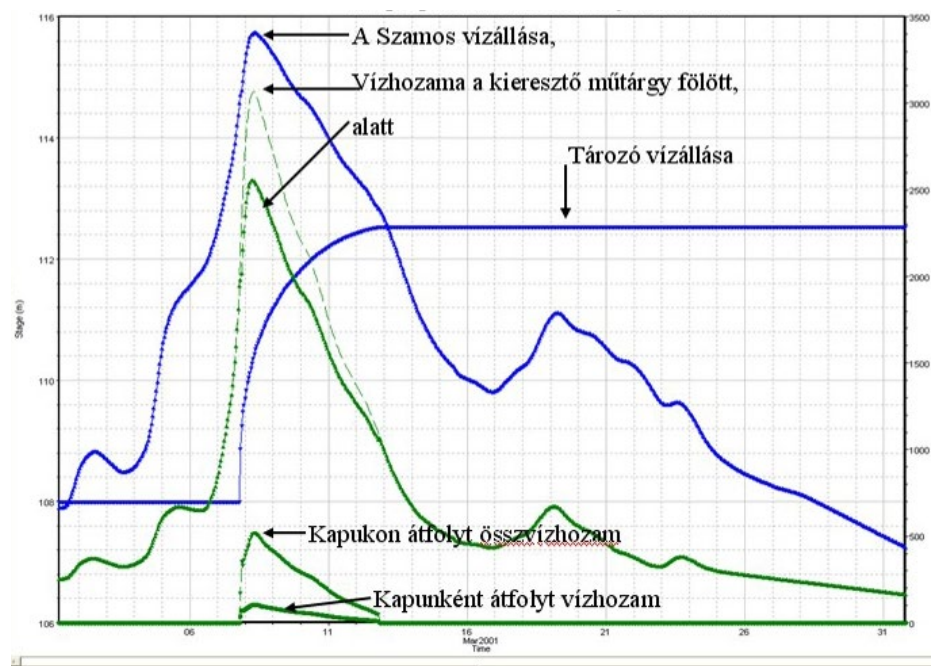
árhullám, a 2001. tiszai árhullámhoz képest fél napos késéssel érjen a Tisza vásárosnaményi szelvényébe, mivel a vízgyűjtő adottságait figyelembe véve annak az esélye, hogy a két árhullám egy időbe találkozik, nagyon kicsi. Az így kapott eredményeket az alábbi grafikonokon szemléltetem (2. ábra). A grafikonon jól látszik Szamos – Kraszna közti tározó hatása a Szamos folyó mentén és a Tisza vásárosnaményi szelvényében. A vízkivétel szelvényében (16+300 fkm) a leszívó hatás 69 cm, a hatás a

torkolatig jelentős, még a Tisza vásárosnaményi szelvényében 34 cm a vízállás különbség.

A közelmúlt évek árhullámai-tól eltérően, az addigi maximumoknál lényegesen magasabb tetőzési szintek alakultak ki, ha a 2001. évihez hasonló esévszonyok és maximális vízhozamokhoz csatlakozva az 1970. évi szamosi árhullámot figyelembe vesszük, így közel 50 cm-el magasabb tetőzések alakultak ki, a maximális vízhozamok több mint 1000 m³/s-al nagyobbak.

2.Ábra Szamos hossz-szelvénye a 2001-es és az 1970-es árvízi adatokkal, a Szamos-Kraszna közti tározó nyitásával

3.Ábra A Szamos-Kraszna közti tározó feltöltődésének üteme és hatása a Szamos folyó vízállására

A Szamos-Kraszna közti tározó árapasztó hatása a vízfolyás mentén folyásirányban lefelé hosszú szakaszon érvényesül (Pl. a Tiszán Vásárosnaménynál 30-40 cm, Tokajnál még 15-20 cm), a vízbeeresztés szelvényében 60-80 cm.

A tározó hatása a vízkieresztés helye felett az országhatárnál a nagyobb vízfelszín esésnek köszönhetően kevésbé érzékelhető. A vízkivezetés helyének és a kapu méretének változtatásával kedvezőbb hatásokat lehet elérni a felső szelvényekben. A modellezés során a tervezett nyolc beeresztő kapu helyett ötlet építettem fel a modellt, így is a tervezett maximális 126 millió m³ helyett 115 millió köbméternyi víztömeggel sikerült megtölteni a tározót 520 m³/s maximális vízbefolyás mellett.

Töltésszakadások nélkül és a mellékfolyók jelentős terhelésével, a 2001. árvíznél akár 1 m-rel magasabb vízállás, illetve több mint 1000 m³/s-al nagyobb maximális vízhozam következhet be, de kedvezőtlenebb csapadékeloszlás és nagyobb hóvízkészlet esetén akár 1-2 m-rel magasabb tetőző vízállások és 50-60 %-kal nagyobb tetőző vízhozamok is bekövetkezhetnek.

A szoftver jó fizikai alapokon működik, könnyen kezelhető, rövid futtatás idejű, az adatokat, a számítási eredményeket átlátható formában jeleníti meg.

A futtatási eredmények grafikusán és táblázatosan jól elemezhetőek, összehasonlíthatóak, legyenek ezek: keresztshelvényekre, torkolati pontokra, műtárgyakra, tározókra vonatkozó adatok.

évi 111.41 mBf. szinthez képest. Ezt a Szamos Kraszna közti tározó működtetésével fél méterre (111.95 mBf) lehet csökkenteni. Az apadás nem követi az elmúlt évek árhullámainak ütemét, a vásárosnaményi szelvényben tetőzést követő négy nap után is fél méterrel magasabb a vízszint, mint a III. fokú árvízvédelmi készülség (109.98 mBf).

A HEC-RAS 1D modell jól alkalmazható vízfolyások menti tározók üzemirányításához, a különböző műtárgyak üzemeltetésének meghatározásához (Lónyay árvízkapu, szivattyútelepek) nagyvizek idején jelentkező problémák szcenárióinak elemzéséhez (előntések, gátszakadások).

A HEC RAS 1D modell a jelenlegi vízrajzi adatszolgáltató és információs rendszerhez kapcsolva és

Vásárosnamény	Vízállás (mBf)	Vízállás (cm)	Vízhozam m ³ /s
2001. március	111.41	943	4250
2001. március és 1970. május	112.45	1047	5220
2001. március és 1970. május Szamos-Krasznaközi tározóval	111.95	1000	4900

2. Táblázat Futtatási eredmények a Vásárosnaményi szelvényben

6. KÖVETKEZTETÉSEK

A modell szemléletesen ábrázolja és táblázatosan is megjeleníti a folyó főmedrében lefolyó vízhozamokat és a hullámtereken lefolyó vízmennyiséget egyaránt.

A vizsgált esetek során, ha a 2001. évi márciusi Tiszai árvízhez a Szamos 1970. májusi árhulláma csatlakozik, a Tisza vízszintje a vásárosnaményi szelvényben több mint 1 méterrel magasabban (112.45 mBf) tetőzik a 2001.

csapadéklefolyás modell eredményeket használva, így napi operatív adattal folyamatosan ellátva, árvízi előrejelzésre is alkalmas a Tisza teljes hazai szakaszán.

IRODALOMJEGYZÉK

- Barabás, B., Kovács S., Reimann, J. (2003), Növekednek-e az árvízszintek? Szolnoki Műhely KÖTIVIZIG, Szolnok, 2003.
- Bogdánfy, Ö. (1925): Az Alföld hidrológiája. Vízi munkálatok az Alföldön. Debrecen.
- FETIKÖVIZIG (2004). Szamos folyó és vízgyűjtője területi vízminőségi kárelhárítási terve.
- Gauzer, B., Bartha, P. (1999), Az 1970. és 1998. évi felső-tiszai árhullámok összehasonlítása, árvízi szimulációs vizsgálatok. Vízügyi Közlemények, LXXXI. évf. 3. füzet.
- Illés, L., Konecsny, K. (2000), Az erdő hidrológiai hatása az árvizek kialakulására a Felső-Tisza vízgyűjtőben. Vízügyi Közlemények LXXXII. évf. 2. füzet.
- Konecsny, K., Bálint Z. (2004), Az árvíz hidrológiája. A 2001 márciusi felső-tiszai árvíz. Szerk: Bodnár Gáspár, Fazekas László, Illés Lajos, Kerti Andor, Pesel Antal, FETIKÖVIZIG-VIZITERV. Nyíregyháza.
- Lászlóffy, W., Szilágyi, J. (1971), Az 1970. évi tiszavölgyi árvíz hidrológiai jellemzése. Tiszavölgyi árvíz 1970. Vízügyi Közlemények 3. füzet.
- Országos Statisztikai Hivatal (1891) Magyarország vizeinek statisztikája.
- OVH (1979), Árvízvédelem, Folyó és Tószabályozás, Vízutak Magyarországon Budapest.
- VÍZDOK (1970), Az 1970. évi Tiszavölgyi árvíz. Budapest.
- 1970 tiszavölgyi árvíz. Vízügyi közlemények 1971.3., OVH Budapest,
- Az 1970. évi tiszavölgyi árvíz műszaki tapasztalatai. VÍZDOK Budapest, 1972.

Jól halad a SAFETISZA projekt hazai megvalósítása

Filep Gyula szakaszmérnök helyettes

A címben szereplő magyar-ukrán ár-, és belvízvédelmi fejlesztési célú projekt keretében az előkészületi időszak után megtörténtek a projekthez kapcsolódó beszerzések, lefolytatásra került a kivitelezési munkálatokra a közbeszerzési eljárás.

A megvalósítandó létesítmények közül először a sonkádi védelmi központ udvarán épült meg a mikrohullámú adótorony még 2020 november-december hónapokban. A meglévő hírközlési rendszerünkbe integrálásával javultak a térségben a védekezés kor elengedhetetlen információs csatornához való hozzáférés feltételei. A munkálatokat az SCI-Hálózat Távközlési és Hálózatintegrációs Zrt. végezte nagy szakértelemmel. Mivel speciális szakterületről van szó, ennek megfelelően került kiválasztásra a műszaki ellenőr is. A beruházási elem költsége 111.354 Euro.

A projekt további fejlesztési eleminek megvalósítására a KE-VÍZ 21 Zrt. adta a nyertes ajánlatot. Ennek keretében a Túr jobb parti árvízvédelmi töltésén aszfaltozott üzemi út épül, a Palád patakon fenékküszöb létesül a jobb parti töltésbe osztózsilippel kiegészítve, amelyek együtt lehetővé teszik a vízkormányzást a Palád-Csécsi öblözet felé. Csatornakotrás végzünk a Paládvíz és Palád-Csécsi főcsatorna felső szakaszán.

A Túr jobb part 22+370 – 28+022 tkm. szelvények között napokon belül befejeződik az aszfaltozás. Az 5.652 fm hosszúságú szakaszt három

alegységre osztottuk a töltésszakaszok alapállapotának megfelelően.

A rétegrendek meghatározásánál figyelembe vettük, hogy a kishódosi és nagyhódosi híd között gypes volt a töltéskorona a nagyhódosi és garbolci híd között, valamint a garbolci híd és országhatár között pedig stabilizáció létesült a múltban.

A teherbírás mérése folyamatos volt a munkálatokat megelőzően és közben is. Az idei év az átlagnál talán kissé csapadékosabb volt, különösen az első félévben. Ez megmutatkozott a mérési eredményeknél is. A problémát a kivitelező megfelelően kezelte, a tükör szárításával sikerült az útépitésnek megfelelő állapotokat elérni. Az aszfaltozás befejezése után a padkarendezés, töltéstartozékok beépítése és utólagos füvesítés van még hátra.

Folyamatban van a Palád patak jobb parti árv. töltésének 5+500 tkm. szelvényében az osztózsilip építése. A munkálatokkal kapcsolatban előzetes egyeztetés történt a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósággal, a hazai és ukrán határőrizeti szervekkel, illetve a Lechner Központtal, amely a műtárgyépítéssel érintett határjelre vonatkozóan adta meg előírásait. Az engedélyek birtokában megtörtént az ideiglenes védtöltés kiépítése. Itt elvárás volt, hogy az ideiglenes védmű az eredeti töltéssel azonos szintű védelmet biztosítson a kivitelezés ideje alatt, továbbá tegye lehetővé a zavartalan közlekedést a töltéskoronán.

Elbontották a tervezett műtárgy szelvényében az eredeti töltéstestet. A munkagödör és tükör kialakítása után elkészült a szivárgásgátló szádfal. Az előzetesen kiöntött aljzatbetonon összeállították az előregyártott vb. csőtagokat. A vízoldali és mentett oldali aknák alaplemezeinek megtörtént a vasszerelése, kiöntése van folyamatban.

A D1000 mm vb. csövek összeépítése nagy figyelmet és pontosságot igényel, mivel amennyiben megkezdődik a kétoldali zsilipaknak építése, a csőtagok tokos kötése már nem bonthatók.

A futó munkálatokon kívül még hátra van a Palád-Csécsi főcsatorna 18+680 cskm. szelvényében tervezett fekvő vízmérce építése, valamint a Palád-Csécsi főcsatornán és Paládvíz csatornán tervezett kotrási munkálatok elvégzése. Ezek még az őszi folyamán elkezdődhetnek és az idei évben megvalósulhatnak.

A kivitelezéssel párhuzamosan folynak az irodai munkálatok is. Ellenőrzésre, jóváhagyásra kerülnek az előrehaladási jelentések. Rész-számlák kifizetése történik, állandó a kommunikáció a Vezető Partnerrel. Végezzük a második jelentéstételi időszak dokumentációjának összeállítását.

A folyamatban lévő és még előttünk álló munkálatok előrehaladását nagyban befolyásolják az időjárási feltételek. A jelenlegi napos, enyhe időjárás kedvez a terepi munkavégzésnek, a kivitelezők igyekeznek ezt kihasználni.

Megkezdődött a védműfelülvizsgálat a folyószabályozási művek szemléjével

Bartók Tamás csoportirányító

Lassan új hagyományt teremtve ismét június végén tartotta meg igazgatóságunk a Tisza és a Szamos folyó szabályozási műveinek felülvizsgálatát. Sajnálatosan a pandémiás helyzetre való tekintettel az idei évben sem tudtak részt venni külföldi vízgyűjtő területeken dolgozó kollégák.

A szemle június 22-én kezdődött a Szamos folyó Csenger és Vásárosnamény közötti 50 km hosszú szakaszán. A bizottságot Bodnár Gáspár igazgató úr vezette. A szemlén az Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály (ÁFO), a Folyamos és a Szatmári Szakasz mérnökség, illetve a Vízrendészeti Kapitanyság képviselői vettek részt. A vízállás körülbelül 10 cm-rel magasabb volt a tavalyihoz képest, így a szabályozási művek tetejét lehetett épp csak látni, viszont a szokásosnál jóval gyorsabban és fennakadás nélkül haladhattunk. Szembeötlő volt a mederbe, illetve a vízbe bedőlt sok fa.

A tiszai felülvizsgálat június 23-án kezdődött a Tiszabecs és Vásárosnamény között. Ez a folyószakasz is csak csónakkal tehető meg, hiszen több helyen is sekély a meder, még úgy is, hogy a tavalyi vízálláshoz képest 40 cm-rel magasabb volt a vízszint. A felső szakaszon igazán vadregényes, gyors folyású a folyó, amely kavicszátanyokkal tarkított. A bizottságot szintén igazgató úr vezette. A szemlén - a FETIVIZIG-en kívül - a Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, a Megyei Rendőrfőkapitanyság és a Vízrendészeti Kapitanyság képviselői vettek részt. A Tisza Tiszabecs - Túr bukó közötti szakaszán több helyen is friss suvadásokat tapasztaltunk a tavalyihoz képest. Fokozott figyelmet igényel a Tizsakóródi-alsó partbiztosítás, ahol jelenleg nincs szabályozási mű kiépítve, viszont a határszakaszra, valamint a part erodálására való tekintettel elengedhetetlen a kiépítése. A határszakaszon több, szinte

es szakasz a Tisza folyó legszebb és legváltozatosabb szakasza.

A tiszai bejárás második napján (június 24-én) a Vásárosnamény és Tuzsér közötti 70 km-es folyó szakaszon folytatódott a szemrevételezés a Csele hajóval, melyet a Bogdánfy hajó vontatott. Az igazgató úr által vezetett szemléhez csatlakoztak a Felsőszabolcsi Szakasz mérnökség, és a NAV munkatársai is. A meder itt már jóval szélesebb és mélyebb. Nagyobb „hulladékszigetekkel” is találkozunk nemcsak a vízszélen, hanem a hídpilléreknél is. Mederbe dőlt fák itt is szép számmal voltak. Ezen a szakaszon minden fkm oszlop és hajózási jel jól látható volt.

A folyószabályozási művek felülvizsgálatának záró napja a Tisza Tuzsér és Tokaj közötti szakasza. Az utolsó napon Kató Sándor főmérnök úr által vezetett bizottságban az ÉMVI-ZIG, és a Vízrendészeti Kapitanyság

Bedőlt fa a Szamos folyón

Több helyen láttunk eróziós nyomatokat, amit legtöbb esetben a bedőlt fák mentén tapasztaltunk. Továbbra is jellemző a sziget képződési folyamatok a folyón a középszátanyok növekedése, és a rajtuk megtelepedő növényzet miatt.

egész mederre kiterjedő középszátanyok kezdenek kialakulni, melyeket fokozottan figyelemmel kell kísérni. A 2019-ben átadásra került töltésfejlesztési, valamint kárelhárítási és tájgazdálkodási projekthez kapcsolódóan elkészült új partbiztosítások, és egyéb művek is láthatóak voltak, jól funkcionálnak. Ez a mintegy 60 km-

a FETIVIZIG munkatársaival együtt szemlézték végig a szinte végig duzzasztott szakaszt. Medermozgások ezen a folyószakaszokon is vannak, értelemszerűen szükség is volna mederrendezésre. Az úszóművek és az úszóműállások legnagyobb számában ezen a 73 km-en találhatóak.

Ricse-hatnyári partbiztosítás állapotromlása

A folyószabályozási művek felülvizsgálata eredményesen zárult, többségében jól láthatóak voltak a művek, így átfogó képet kaphattunk a folyók és a szabályozási művek állapotáról. Kiemelten sürgős beavatkozási helyként került meghatározásra a Ricse-hatnyári partbiztosítás (Cigándi tározó beeresztő sáv feletti, ~ 598,750 fkm) töltésközei szakaszánál észlelt kőhiány miatti suvadás.

Igazgatóságunk működési területén 12 db Tiszai és 1 Szamosi folyószabályozási mű

sürgős beavatkozási igényel. A Tiszán 22, a Szamoson 5 olyan töltés közeli kanyar van, amely folyamatos ellenőrzést igényel, mivel a további állapotromlás már az árvízi védműveket is veszélyeztetheti.

Az árvíz által hátra hagyott hulladékot, katrét a folyó mentén már a korábbi évekhez képest látványosan kevesebb helyen észleltünk, ez köszönhető a Folyamos Szakasz mérnökség áldozatos hulladékmentesítő munkájának.

Össességében elmondható, hogy jó időben, jól megszervezett, sikeres folyamatos szemlén vagyunk túl. A részletes szakmai kiértékelést és a feladatok meghatározását az ÁFO és a Folyamos Szakasz mérnökség közösen elvégzi, ami a védműfelülvizsgálati záró kiértékelő jelentésbe is bekerül.

A munkavédelmi szemlék ez évi tapasztalatai

Nagy István Zsolt munka- és tűzvédelmi referens

A munkavédelem olyan tevékenység, mely folyamatosan ad feladatot, sosem tekinthető befejezettnek. Ezért az idei évben sem maradtak el a munka- és tűzvédelmi szemlék. A szokásosnak mondható nyári fenntartási munkák ellenőrzésén túl a 2021-es évben védekezési – belvízvédelmi és vízminőségi kárelhárítási – munkák vizsgálatára is többször került sor. Alábbiakban ezen ellenőrzések tapasztalatairól számolok be.

Visszatekintve az elmúlt időszakra, meg merem kockáztatni azt a kijelentést, hogy a legnehezebb időszakot – munkabiztonsági szempontból – az év eleje jelentette. A téli hideg önmagában is nagy kihívást jelent a

szabadban munkát végzők számára, azonban, ha az általános fenntartási munkák mellé még védekezési feladatok is társulnak, az jelentős kockázati tényezőt eredményez.

Békeidőben a téli munka javát főként a cserjézés és műtárgyak környezetének tisztán tartása jelenti. A közfoglalkoztatotti fizikai dolgozókra ilyenkor különösen nagy figyelmet kell fordítani, hiszen a hidegben végzett munkára speciális szabályok vonatkoznak, ezért a januári szemlén a szükséges intézkedések betartásának ellenőrzése volt a fő szempont. A tapasztaltak alapján elmondható, hogy a lehetőségekhez képest valamilyen melegedési

lehetőséget mindenhol igyekeztek kialakítani, vagy a szabadban melegedő tüzek gyújtásával, vagy egy közeli létesítményben. Kiosztásra kerültek a védőitalok (tea) készítéséhez szükséges alapanyagok is. A munkaruházat használata vegyes képet mutatott, voltak, akik a régebbi munkáskabátokra esküdtek, mások meg voltak elégedve a mostaniakkal is. A szakasz mérnökségek sok esetben a jogszabályi előírásokon is túlmenve, jégeralsót is biztosítottak dolgozói számára, hogy a hideg okozta kényelmetlenséget így csökkentsék. Össességében a téli munkára az igazgatóság valamennyi szakasz mérnöksége a tőle elvárható módon felkészült.

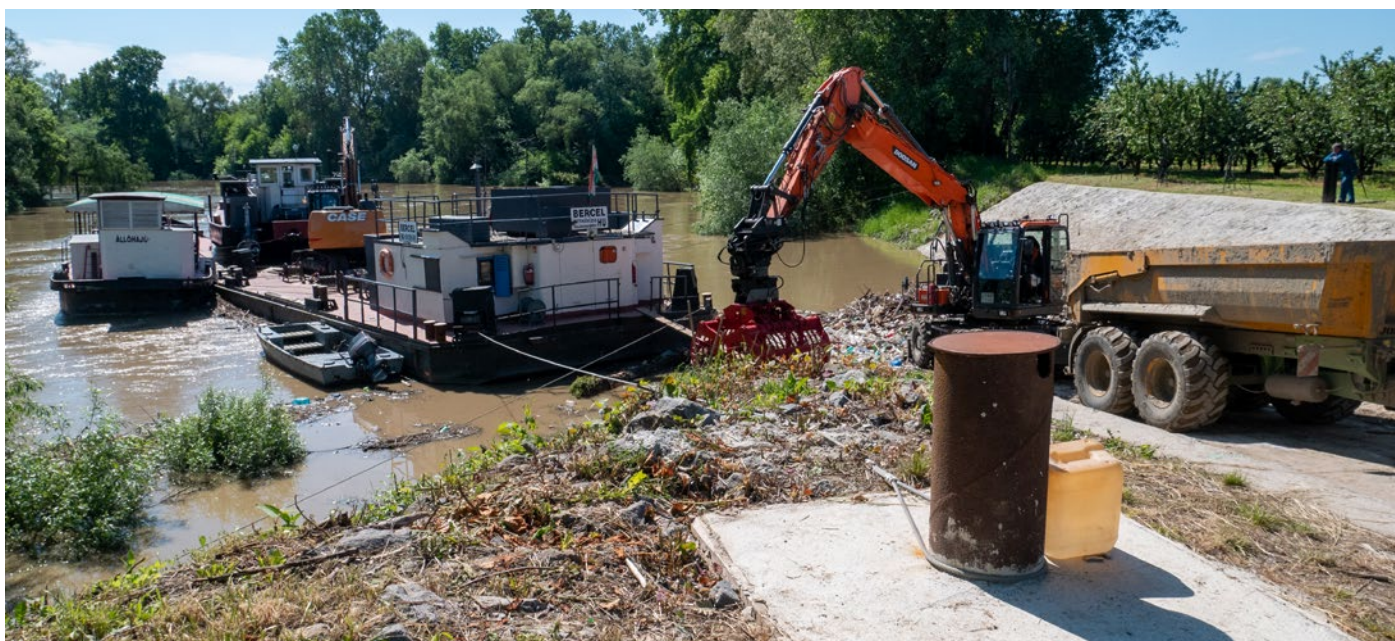
Februárban kétféle védekezést is volt lehetőségünk ellenőrizni: a belvízvédelmi szivattyúzások mellett vízminőségi kárelhárítási munka is zajlott. A szivattyúzásnál is a hideg időjárás jelentette a legnagyobb kihívást: főképp a régebbi – már-már műemlék jellegű – épületekben az ideális klímakörülmények biztosítása jelentett megoldandó problémát. Ahol megfelelő fűtési rendszer nem állt rendelkezésre, ott kiegészítő fűtőberendezések – főképp hordozható hőszugárzók – kerültek beüzemelésre. A szivattyúk üzemelését akadályozta a víz jegesedése is, ezért a gerebek állandó felügyeletet igényeltek, azokat rendszeresen jégteleníteni kellett, jellemzően kézi erővel. A vízbeesés elleni védelmet derékövek biztosították, melyet a dolgozók az előírás szerint használtak is.

tak ellátva. Összességében a munka mindenhol fegyelmezetten zajlott, komolyabb hiányosságot nem tapasztaltunk.

Májusban volt még egy szemle, melynél ugyancsak a vízminőségi kárelhárítás munkálatait ellenőriztünk – ezúttal Olcsvánál – azonban a körülmények a téli védekezéshez képest valamelyest már ideálisabbak voltak. Egyedüli problémát az úszóművek kikötése jelentette, ugyanis az állandóan változó vízállás más-más kikötési pontot tett szükségessé, ezért a rögzítőkábelek gyakran keresztették a gépek hatósugarát, valamint a közlekedési utakat. A probléma orvoslására javasoltuk a kötelek élénk színnel történő jelölését, valamint – ha azt a források engedik – új kikötőbakok telepítését.

lő szinten tartani, hol saját karbantartók által, hol külső szerviz segítségével.

Júniustól már számolni kellett a szélsőséges időjárási körülménnyel is, ugyanis tartós hőség jellemezte a nyári hónapok jelentős részét. Ahogy a téli hidegben, úgy a nyári melegben is intézkedni kellett annak érdekében, hogy a közfoglalkoztatott fizikai dolgozók a lehető legkisebb ártalmaknak legyenek kitéve: ilyen volt a védőital osztása, a munkaidő átszervezése, a pihenőidő biztosítása. A szemléken ezen intézkedések végrehajtását is ellenőriztük, a dolgozókat személyesen kérdeztük meg, akik így megoszthatták tapasztalataikat, véleményüket, és felhívhatták figyelmünket az esetleges problémákra is. A beszámolóik alapján akadt némi gond a munkavé-

Az úszóművek biztonságos rögzítésének ellenőrzése

A téli csapadékos időjárásnak köszönhetően egy jelentősebb hulladékmennyiség is megindult a vízgyűjtő területekről. Vásárosnaménynál állt fel a hulladékszedő géplánc, itt részleges mederelzárásra került sor, úszóművek alkalmazásával. Jelentős nehézséget jelentett a hideg, nedves időjárás, a talaj felázott, és romlottak a látási viszonyok is. A folyóból kiterelt hulladékot pótkocsikra rakodták, és elszállították egy kijelölt válogatóhelyre. Ezt követően a depóniában kézi erővel szétválogatták azokat növényi, kommunális és veszélyes hulladékokra. A munkavállalókra a legnagyobb veszélyt a munkagépek mozgása, és a hulladékkal való érintkezésből adódó esetleges fertőzésveszély jelentették. A dolgozók ezen veszélyek minimalizálása érdekében láthatósági mellényt, sisakot, és kesztyűt viseltek, valamint a helyszínen megfelelő mennyiségű kézfertőtlenítővel és kézmosóval vol-

A nyári hónapokban még sor került felsővezetői munka-, tűz- és környezetvédelmi szemlékre is, ahol főképp a fenntartási munkákat végzők ellenőrzése történt meg, illetve a szakasztechnikusok által végzett kivitelezési munkákat tekintette meg a bizottság.

A tapasztalatok azt mutatták, hogy akár fenntartási, akár kivitelezési munkákról legyen szó, egyre nagyobb szerep jut a gépi munkavégzésnek. Munkabiztonsági szempontból az a fontos, hogy a gépek műszaki állapota megfelelő legyen, a szükséges felszerelések (mentőláda, tűzoltókészülék) rendelkezésre álljanak, a biztonsági berendezések megfelelően működjenek. Ezen kritériumok alapján elmondható, hogy jelentős hiányosság nem volt tapasztalható. A szűkös lehetőségekhez képest minden szakasztechnikus igyekszik gépeinek műszaki állapotát megfele-

delmi lábbelik kiosztásakor, néhányan jelezték, hogy nem tudtak megfelelő mérethez jutni, ezért feladatként lett meghatározva a megfelelő méretű bakancsok beszerzése.

Összefoglalva a szemléken látottakat, súlyos szabálytalanság sehol nem volt tapasztalható, a munka fegyelmezetten, a szabályok betartásával zajlott. A feltárt hiányosságok megszüntetésére jegyzőkönyvi feladatokat határoztunk meg, melyek határidőre végre is lettek hajtva. Az igazgatóság vezetősége elkötelezett a biztonság mellett, mert ahol ez nincs meg, ott munkát sem szabad végezni.

Balesetmentes munkavégzést kívánok valamennyi dolgozónak!

Túr-erdei holtmeder között és biztosított lesz a Malomszegi holtmeder vízpótlása ideiglenes szivattyúállás létesítésével.

Eszközbeszerzés keretein belül munkagépek (rézsúkaszágépek, traktorok) és a sokrétű felhasználást biztosító adapterek beszerzését tervezi az igazgatóság, amelyek megkönnyítik az árvízvédelmi művek fenntartását.

A fenti elemek megvalósulásával a Felső-Tisza-vidék Gulács feletti magyar oldali szakasza egyenszilárdságú biztonsággal fog rendelkezni. A fejlesztés hatására csökken az árvízi előtér kockázata, nő az árvízi biztonság és a térség turisztikai vonzereje.

Jelen projekt a teljes megvalósítás előkészítési fázisát foglalja magában, vagyis a tervezési, engedély-

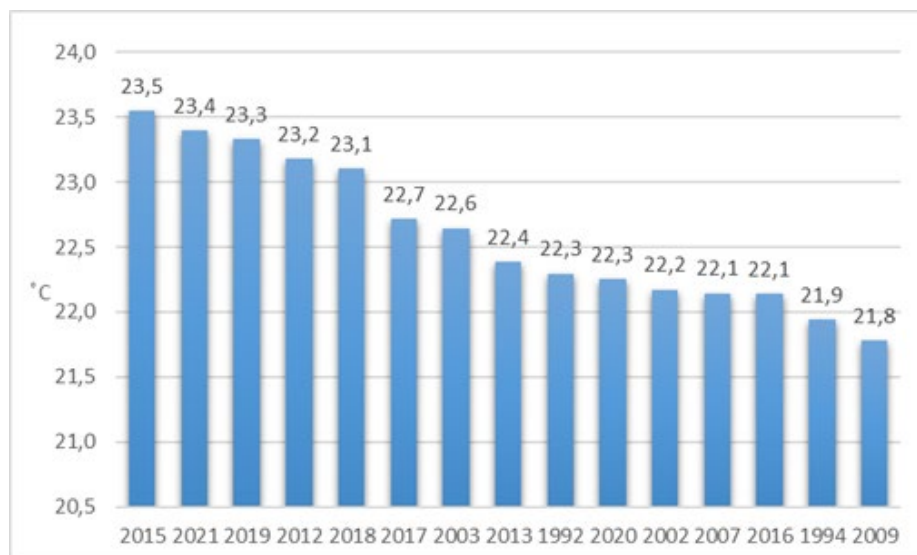
zési feladatok elvégzése és közbeszerzéshez szükséges tenderterv elkészítése a cél. Ezután – várhatóan 2022-ben – több külön projektként indulhatnak meg a Felső-Tisza Gulács feletti szakasz és a Túr torkolati szakasz töltésfejlesztés területszerzési és építési munkái, amely várhatóan 2027-ig megvalósul.

Forró nyár van mögöttünk

Fehér Andrea adattári referens

A nyári hónapok a szélsőséges időjárási körülmények jegyében teltek. Léghőmérséklet terén egyértelműen kimutatható a klímaváltozás. Az igazgatóság működési területén a nyári léghőmérsékleti átlagokat vizsgálva, a TOP 15-ben (1. ábra) - az 1992-es és az 1994-es évek kivételével - a 21. század évszámjai szerepelnek. Az idei nyár ebben a besorolásban a második helyen áll 23,4 °C-os háromhavi átlaggal. Ennél csak a 2015. év nyara volt melegebb, de az is csupán egy tizeddel.

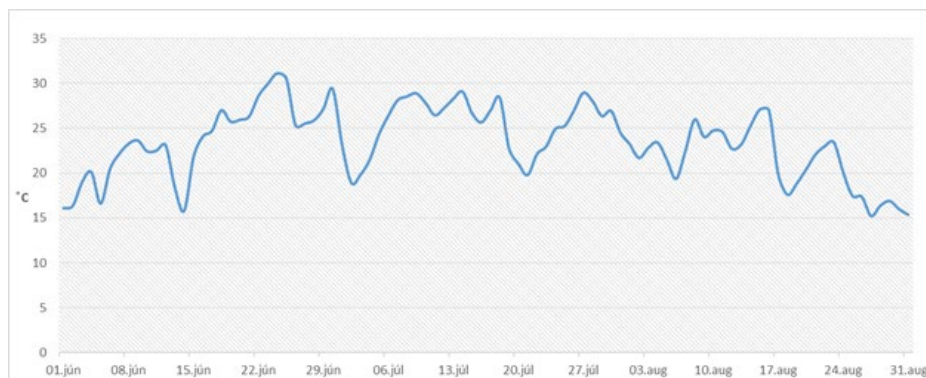
A következő diagram a napi átlag léghőmérsékletek alakulását mutatja (2. ábra). Jól megfigyelhetők azok a markáns hidegfrontok, amelyek hazánk felett elvonultak megközelítőleg kéthetes periodicitással. A hirtelen lehűlések után lassú felmelegedések következtek.

1. ábra A 15 legforróbb nyár

A 2021-es nyári hónapok átlaga 2,5 °C-kal volt magasabb a sokéves átlagnál. A június és július kiemelkedően meleg volt, júniusban 3,5 °C-kal, míg júliusban 3,7 °C-kal mértünk magasabb átlag léghőmérsékleteket

területünkön a sokévi átlagoknál. Június 24-én egy tizeddel megdől a sokévi maximum léghőmérséklet Császárszálláson (38,4 °C). Az augusztus átlagosnak mondható volt léghőmérséklet szempontjából. Császárszállás állomásunk adatai alapján 48 hőségnapot (napi maximum $\geq 30^\circ\text{C}$) regisztráltunk a júniustól augusztusig terjedő időszakban, ez 28 nappal haladja meg az átlagos értéket. Júniusban 14, júliusban 23 és augusztusban 11 napon volt a maximumhőmérséklet 30°C fölötti. Utoljára 2015-ben volt ilyen „forró” a július ezen az állomáson. A csapadék térbeli és időbeli eloszlása szélsőséges volt, jellemzőek voltak a néhány órás intenzív záporok, zivatarok, melyekből jelentős mennyiségű csapadék hullott.

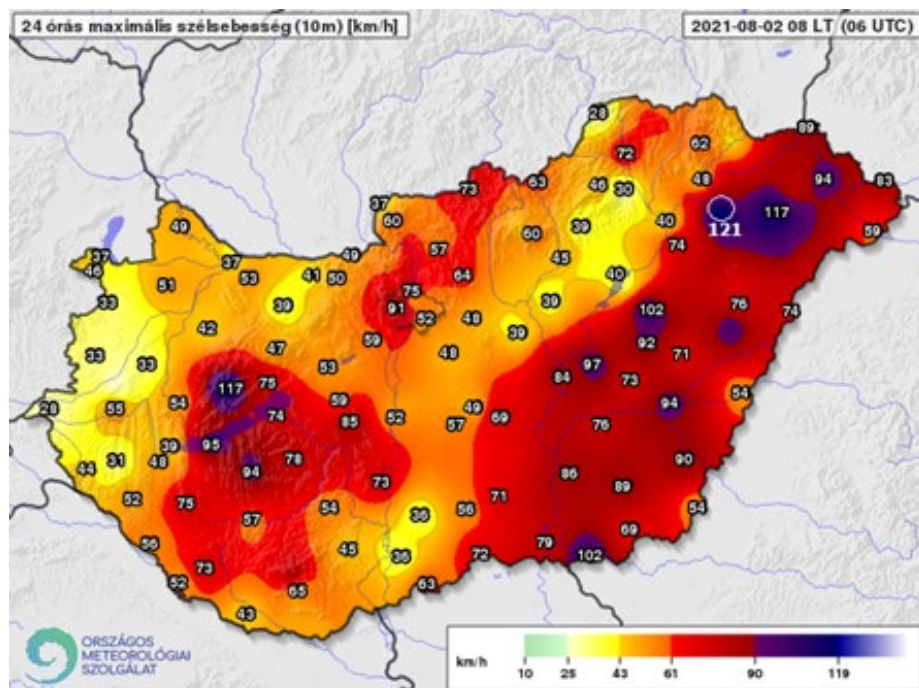

2. ábra A napi átlagos léghőmérsékletek alakulása 2021 nyarán

Az igazgatóság működési területén tavasszal összesítve 157 mm csapadék esett, amely 48 mm-rel kevesebb a sokéves átlagnál (a sokéves átlag 205 mm). Júniusban csak 13 mm csapadék hullt, majd a keletkezett csapadékhiányt kissé enyhítette a július és az augusztus, mikor átlag feletti csapadékokat regisztráltunk. Sajnos a nagy mennyiségű csapadék felhőszakadások formájában zúdult ránk. Például július 15-én Kállósemenben 51, Nyírbogáton 55, Tyukodon 59 mm eső esett pár óra leforgása alatt.

A szélsőséges időjárási körülmények szélökés rekordokat is döntöttek. 2021. augusztus 1-én egy markáns hidegfront vonult át hazánk felett. Ennek hatására országsszerte kialakultak zivatarok. A zivatarok környezetében jelentősen megerősödött a szél. (forrás met.hu). Az országos rekord nem a mi működési területünkön született, hanem Tiszavasváriban, de az OMSZ adatai szerint nem sokkal maradtunk el a 121 km/h szélökés értéktől. (3. ábra).

A nyár folyamán a talajvíz szintje átlagosan 54 cm-t süllyedt. A hőség következményeként a Felsőszabolcsi

3. ábra Maximális szélesség augusztus 2-án

öblözetben július végén rendkívüli aszály kialakulását követtük figyelemmel. Tározóink feltöltöttsége 6%-ot csökkent a nyár folyamán. Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2021. augusztus 14-én kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése

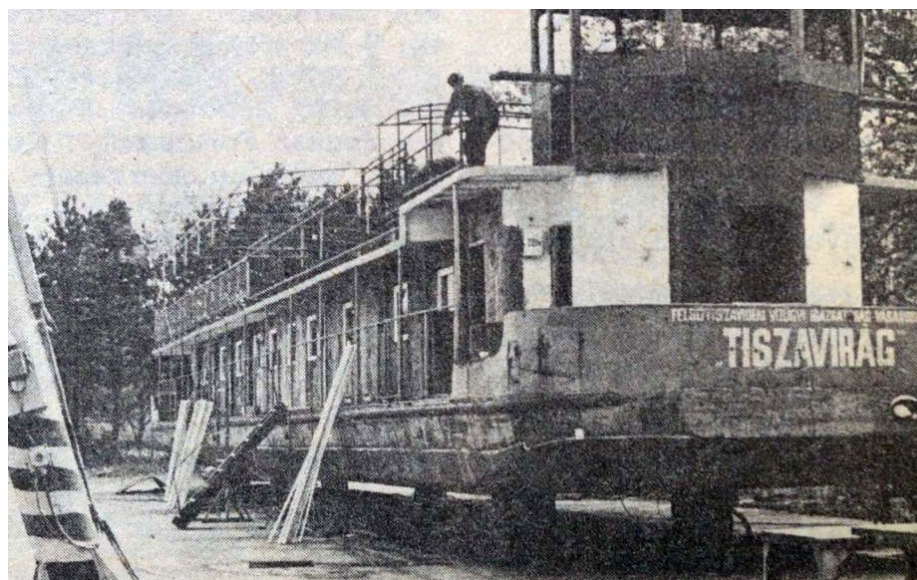
szerint a szeptember az átlagosnál kissé melegebb és átlagosan csapadékos lesz, októberben és novemberben pedig átlagos hőmérsékletű és átlagosan csapadékos időjárás valószínűsíthető.

60 éves a Tiszavirág tanyahajó

Pap Zoltán Alex folyó- és tógazdálkodási referens

Megszokott látványa régóta a vásárosnaményi – jándi Tisza partnak a vízen állomásozó Tiszavirág tanyahajó. Ez a hajó 1961. augusztusában készült el a balatonfüredi hajógyárban a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság részére. Megépítése 1.800.000 Ft-os költségbe került, elsődleges funkciója, szolgálati feladata a folyamszabályozási munkáknál dolgozó fizikai munkások elszállásolása volt. Befogadóképességét 30 főre tervezték. A hajó hosszúsága 36,26 m, szélessége 6,05 m.

Az akkori kornak megfelelően minden modern berendezéssel ellátták, központi fűtéssel és villanyvilágítással. Hazavontatására 60 évvel ezelőtt, szeptemberben került sor a Sió csatornán keresztül.

A Tiszavirág felújítása 1989-ben

Az idő vasfoga nem kíméli a Tiszán szolgálatot teljesítő Tiszavirág tanyahajó vasszerkezetét, többször került átépítésre, felújításra a tiszalöki hajójavító üzemben. Legelőször 1989-ben vetették teljes felújítás alá.

Később a tanyahajó funkciója megváltozott, már nem arra használjuk, mint amire eredetileg építve lett. A

központi fűtésrendszere elavult, új rendszer nem lett kiépítve. Jelenleg 8 darab 2 személyes szoba, egy közösségi tér, valamint konyha van kialakítva a hajón. Ha nincs szolgálati feladata, a nyári szezonban üdültevényt, valamint különféle rendezvények lebonyolításának a színtereként szolgál.

Áder János köztársasági elnök úr is részt vett a 2019. szeptember 3-án a Felső-tiszai hulladékmentesítési projekt átadásán. Az esemény helyszíne a vásárosnaményi, II. Rákóczi Ferenc Tisza-híd beregi hídfőjénél állomásozó Tiszavirág tanyahajó volt.

A 2021. évi magyar-román Munkaprogramnak megfelelően elvégeztük az interkalibrációs vízhozamméréseket

Nagy Zoltán szakágazati vezető

A megszokott keretek között előbb magyar majd román oldalon is sor került a közös interkalibrációs vízhozammérésekre, melyet a Magyar-Román Vízügyi Műszaki Bizottság 2021. évi „Munkaprogramja” határoz meg a kijelölt folyó szelvényekben. A területi szervek vízrajzosai a "Szabályzat a magyar-román határt alkotó vagy a határ által metszett vízfolyásokon végzendő rendszeres vízrajzi észlelésekről és közös készletmeghatározásokról" című dokumentum szerint 2021. augusztus és szeptember hónapok folyamán végezték el ezeket a méréseket a Szamos, Kraszna és Túr folyó vízrajzi állomásain.

A tevékenységek a FETIVIZIG és a Szamos-Tisza Vízyűjtő-gazdálkodási Igazgatóság vezetőinek jóváhagyásával lettek meghatározva. A mérések elvégzéséhez és az eredmények helyszíni kiszámításához ADCP ultrahangos vízsebességmérőre (tartozékokkal) és hordozható számítógépre volt szükség.

A vízhozamméréseket mindkét Fél mérőcsoportja azonos mérési szelvényben, egy időben, külön-külön, saját felszereléssel és a saját érvényben lévő országos műszaki és módszertani előírásai szerint végezte és számította.

A mérések ideje alatt az általában megszokott nyári kisvízes állapotnak

Közös vízhozammérés a Túr folyó túrterebesi szelvényében

megfelelő vízállások voltak, ennek megfelelően kisvízes módban használtuk a mérőeszközöket.

Az elvégzett mérések közötti eltérés nem haladta meg a 3 %-ot, tehát a két országban érvényes előírások

szerint jónak minősíthetők. Az elkészült jegyzőkönyvet az előírásoknak megfelelően eljuttatjuk a magyar-román Hidrometeorológiai és Vízgazdálkodási Albizottság vezetője részére.

Bemutakozom

Szász Győző geodéziai és térinformatikai referens

Szász Győzőnek hívnak. 1985-ben születtem Szatmárnémetiben a családunk második gyermekeként. Egy 5 évvel idősebb nővérem van. Édesapám ivó- és szennyvízhálózat kezelő cégnél dolgozott tervezőként és a postától mint járatkísérő ment nyugdíjba. Édesanyám sokáig egy csokoládégyárban dolgozott és dajkaként nyugdíjazták. A rendszerváltás idején jónak látták, hogy Magyarországra költözzünk. Hálás vagyok az Úrnak, hogy egy egészséges családképpen nevelkedhettem.

A fiatal évek szép csendesen elteltek. Az általános iskolát már itt Nyíregyházán a 1991- 1999 között a Benczúr Gyula Általános Iskolában végeztem. Középiskolába a Bánki Donát Műszaki Szakközépbe jártam és itt szereztem érettségit is. Érettségi idejére tehető az, amikor építkezett a család és a kész házunkat kijött egy földmérő felmérni. Ekkor tetszett meg a szakma, mivel a geodétát a szüleim úgy fogadták, mint valami családtagot. Betessékelték, megkínálták kávéval és üdítővel, talán még valami süteménnyel is. Ő a vendégség után kiment és körbe mérte a házat. Felvette a szüleim adatait, no meg még egy jókora összeget (gyerekként nekem legalább is ez még annak tűnt). Ez az összkép volt, ami elindított a pályán. Egy kis kiruccanás egy szép helyre, vendégség, viszonylagosan kevés munka, fizetség. Persze ma már tudom, hogy nem fenéki tejfő az, ami a mi munkánk, a geodétáké, de összességében nem bántam meg, hogy földmérő lettem. Szóval az egyetemista évek Székesfehérvárra a Nyugat-Magyarországi Egyetem Geoinformatikai Karának Földmérő és Földrendező Szakára vezettek. 2008-ban diplomáztam. A sikeres államvizsga letétele után egy kis hullámvastagításba kezdtem.

A munkás évek eleje elég változatosra sikerültek köszönhetően a gazda-

Szász Győző

sági világválságnak, ami épp akkor kezdődött. Persze ez egyből még nem érezte a hatását kis hazánkban, de a vész elkerülhetetlen volt. Az első munkahelyemen kétszer is megfordultam, köszönhetően a felfordult világnak, ami a Lovas SP Kft volt. Itt 2008.08.hó - 2009.05.hó és 2010.06.hó - 2010.11. hó közt dolgoztam. Többek közt E-ON vezetékjog felméréssel, tervezési térképkészítéssel, geofizikai kutatómunkálatok földmérési részének végzésével, kisajátítással és építészeti-mérnök geodéziával foglalkoztam. A két időszak között a Kleingeod Kft. alkalmazásában álltam és a fő profil az autópálya építés volt (M0, M31, M6). De belekóstoltam a cégnél a bányafelmérés, homlokzatmérés, épület-szerkezetkítűzés rejtelméibe is. Ezeket követően a Techno-Geo Kft.-nél dolgoztam 2011.05.20.-ig szintén autópálya építkezéseken.

A változatos és vándorcirkuszos életemet ekkor sikerült egy sokkal nyugodtabb és kiszámíthatóbb életre cserélni, amikor megkerestek a Nyíregyházi Járási Földhivataltól. Munkahellyel kínáltak, amit kis gondolkodás után elfogadva mondtam fel a meglévő cégnél. Ez egy 10 éves életszakasz kezdete volt. Szerettem ott is dolgozni, mert a szakmám egy olyan részét végezhettem, ami addig ismeretlen volt számomra (részarány földkiadás során keletkezett osztatlan közös tulajdon megszüntetésével kapcsolatos ügyek intézése, - felmérési, térképezési, területszámítási hibák kijavítása, - földmérési tárgyú beadványok intézése, - ingatlan-nyilvántartási és földvédelmi ügyiratok intézésében földmérési közreműködés, geodéziai munkák vizsgálata és záradékolása, adatszolgáltatás). Szép évek voltak főként azért is, mert ez idő alatt ismertem meg a feleségemet. Házasságkötésünk 2017 tava-

szán volt. Azóta az Úrtól ajándékba kaptunk három egészséges gyermeket. Feleségemmel igyekszünk az Isten dicsőségére nevelni gyermekeinket keresztyén hitünkhez igazodva.

A vízügyhöz eddig nem sok minden kapcsolt, hacsaknem a földhivatalhoz beadott egy-két változási vázrajz vizsgálata és záradékolása ide nem sorolható. Mivel szeretnék minél sokoldalúbb lenni és ez a terület még járatlan számomra, ezért keltette fel az érdeklődésemet a megkeresés a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóságtól. Horváth János szervezettől való elköszönése kapcsán vált üressé egy földmérői állás itt az igazgatóságon.

Eddigi itt létem alatt betekintést nyerhettem a vízügy összetett feladat körébe és a munkákhoz igazított felépítési rendszerébe. A már zajló projektek közül a legkiemelkedőbb a Tisza-Túr tározó kapcsán többféle feladatokat láthattam el, többek közt az adatok feldolgozásában és a kapcsolattartásban mind a geodéziai vállalkozással, jogi szolgáltatóval mind pedig a területileg illetékes földhivatalokkal egyetemben. Egy újonnan induló feladat kapcsán árbelvízvédelmi vízmércék magassági meghatározásának tematikájának kidolgozásában vehettem részt. Ennek kapcsán több helyszínen végeztünk méréseket. Így a területi egységeink

egy részével is találkozhattam, mely által még inkább betekintheztem a vízügy, mint szakág működésbeli feladatainak ellátásába.

Úgy kerültem ide, hogy egy-két elbeszélgetés alkalmával rokonszenvenessé vált a hely. Az ismerőseim köréből is jó visszajelzéseket kaptam a munkahelyről és az itt dolgozók családias légköréről. Igyekszem minél hamarabb beilleszkedni ebbe a körbe, s mint jó csapattag hasznára válni a cégnek!

Főigazgatói Oklevél elismerésben részesült Csizmazia Tamás szakágazati vezető

Nádasi Zoltán múzeumi ügyintéző

Állami ünnepünk, augusztus 20.-a alkalmából kiemelkedő és példamutató szakmai munkája elismerésül Csizmazia Tamás szakágazati vezető „Főigazgatói oklevél” elismerésben részesült.

Csizmazia Tamás Vas megyében, Celldömölkön született 1960. október 3.-án. Mivel evangélikus lelkész édesapja Nyíregyházán folytatta a szolgálatát, a család is ide költözött. Ekkor Tamás harmadikos általános iskolás volt, s a tanulmányait a megyeszékhelyen a Jókai Mór Általános Iskolában folytatta. Azt követően a Mezőgazdasági Szakközépiskolába járt. Annak elvégzése után egy rövid ideig a Vasipari Szövetkezethnél volt alkalmazásban, majd 1979. október 1-től az AGROBER Kft.-nél dolgozott szerkesztőként. Elmondása szerint ez munkahely azért is volt jó számára, mert több neves szakemberrel, tervezővel lehetett napi kapcsolatban. Már abban az időben jól kezel-

Csizmazia Tamás átveszi oklevelét

te a számítógépeket, szeretett velük foglalkozni, ami akkor még nem volt általános dolog.

Időközben okleveles általános és mezőgazdasági vízgazdálkodási

üzemmérnök diplomát szerzett a bajai Pollack Mihály Műszaki Főiskola Vízgazdálkodási Intézetében 1988-ban, levelező tagozaton.

A rendszerváltást követően meg-

szűnt az AGROBER, ezért 1992. január 9-től 1994. október 31-ig a NYIRBER Kft.-nél volt alkalmazásban, szintén szerkesztői munkakörben. Ezután két magán vállalkozónál dolgozott, majd a Vízügyi Igazgatóság alkalmazásába került 2003. május 1-én, ügyintézőként a Vízrendezési Osztályra. Ugyanabban az évben belépett a Magyar Hidrológiai Társaság (MHT) Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezetének tagjai sorába.

2004-ben részt vett az ESRI és az OKTVF közös szervezésében Budapesten tartott térinformatikai továbbképzésen, majd 2007-ben a Nomina 3P Oktatásszervező és Szolgáltató Zrt. tanfolyamán közbeszerzési referensi- szakképzést szerzett.

Szakmai munkavégzése mellett 2008. júniusában megválasztják a FETIVIZIG 7 fős Közalkalmazotti Tanácsának tagjává, amelynek 2012-től az elnöki tiszteit is betölti. Ellátja az érdekképviseleti szervezet irányítói feladatait, s aktívan közreműködik a munkavállalókat érintő munkáltatói döntések meghozatalában. Az igazgatóság vezetője 2012-ben kinevezte a Vízrendezési és Társulati Osztály csoportvezetői munkakörébe. Az átszervezés után, 2014.

január 1.-től a Vízrendezési és Öntözési Osztály osztályvezető-helyettese lett. 2018. január 1. után szakági vezető beosztásban tevékenykedik. Jelenleg közreműködik a megyei szintű vízgazdálkodási, vízhasznosítási, belvízvédekezési feladatok irányításában, és meghatározó szerepet tölt be több, jelentős nemzetközi, elsősorban ukrán vonatkozású határmenti fejlesztésnél. Az utóbbi években a vízrendezési és vízhasznosítási szakterületet érintő fél tucat projekt megvalósítása során, mint létesítményi főmérnök vett részt a munkák irányításban, a fejlesztési és rekonstrukciós projekteken pedig kulcsszerepet töltött be.

A vízgazdálkodás területén szerzett tapasztalata és területismerete jelentős, amely megalapozta a magas színvonalú munkavégzését, amivel elősegíti a vízügyi szolgálat széles körű megbecsülését.

Csizmazia Tamás elmondta, szereti a kihívásokat, valamennyi munkahelyére mindig hívták Őt a korábban végzett munkái alapján.

Hamar megtalálja mindenkivel a közös hangot, szívesen tanítja a fiatalokat. Vezetőként fontos feladatnak

tekinti meglátni azt, ki miben a legjobb, s lehetőleg úgy kiadni a munkát, hogy az örömet is okozzon. Ezt jól visszaigazolta az élet, hiszen sikerült kivívnia a kollégái megbecsülését, szeretetét.

Az igazgatóságon eddig eltöltött, több, mint 18 éves pályafutása során több elismerést, kitüntetést is kapott, többek között Igazgatói Dicséret (2006), Kiváló Dolgozó (2010), A Vizek Kártételei Elleni Védekezésért Bronz Érdemérem (2006), a 2013.-as évi rendkívüli dunai árvíz „Árvíz és Belvízvédelemért” emlékérem (2013), a Vízkárelhárításért (2014, 2019), tavaly pedig a 60. születésnapjára Pintér Sándor Belügyminiszter Úrtól festmény ajándéktárgyban részesült.

A „Főigazgatói oklevél” kitüntetést ünnepélyes keretek között Bodnár Gáspár Igazgató Úr adta át Csizmazia Tamás számára igazgatói tanácsulésen.

Az elismeréséhez ezúton is szívből gratulálunk, és további eredményes munkavégzést, jó egészséget kívánunk!

Emlékünnepség Péchy László születésének

161. évfordulóján Paposon

Nádasi Zoltán múzeumi ügyintéző

Koszorúzásokkal kísért ünnepi megemlékezést tartottak 2021. augusztus 24.-én, Paposon Péchy László, az egykori Ecsedi láp lecsapoló és Szamos balparti Ármentesítő és Belvízszabályozó Társulat igazgató-főmérnökének, kormányfőtanácsosnak a születése 161. évfordulója alkalmából. A már hagyománnyá vált emlékünnepséget a Nyugdíjas Vízitársulati Vezetők Klubja a paposi és nagyecsed-i önkormányzatokkal közösen rendezte meg, melyen a korábbi évekhez hasonlóan idén is magas szinten képviseltette magát a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság (FETIVIZIG).

Az első helyszín Paposon, a Péchy-Kúria udvarán volt, ahol Péchy Lászlónak a 2014-ben elhelyezett mellszobránál hangzottak el emlékbeszédek.

Mint házigazda először Illés Béla polgármester szólt a szép számban megjelent résztvevőkhöz. Köszöntőjében elmondta, hogy annak idején a szoborállítással a kormányfőtanácsos szakmai nagyságára gondoltak, illetve arra a nemes cselekedetére, hogy a családi kúriát (amely napjainkban óvodaként működik) a településnek ajándékozta. Egyben szerették volna felkelteni az iskolások figyelmét a

vízügyi szakma iránt a nagy szaktekintélyre emlékezve, mert ma a legnagyobb kincs az ivóvíz. Beszédében kitért Péchy László munkásságára, vitathatatlan hazafiságára, következetes szakmaiságára is. Hangsúlyozta, hogy a szakmai örökséget ápolni, továbbadni kell az utókor számára, hogy mindig emlékezzünk rá.

Az emlékbeszédet Fehér Ferenc címzetes egyetemi docens, a Nyugdíjas Vízitársulati Vezetők Klubjának elnöke tartotta. Azzal kezdte gondolatait, hogy kevés társulati vezetőről emlékeznek meg ilyen egyszerű módon az országban, mint Szatmár híres

Koszorúzás a FETIVIZIG képviselőjében

Igazgató Úr a festőművészek társaságában

vízépítő mérnökéről. Péchy Lászlónak - a Tisza szabályozás befejezése után - igazgató-főmérnökként a belvízzel kellett szembenéznie. Megoldásként szivattyútelepet kezdtek el építeni az ár- és belvizek egybeesése miatt, amely Nagyecsedben ma a nevét viseli. A Szamos-balparti Ármentesítő és Belvízszabályozó Társulat műszaki feladatait Ő irányította, így a nevéhez fűződik többek között csatornák, műtárgyak építése, s az 1895-ben megkezdett Ecsedi-láp lecsapolása is. Trianon után áttelepült a csonka országba, itt folytatta tovább a szakmai tevékenységét. A szónok zárszavában megfogalmazta azon javaslatát, hogy tanítsuk a jelen fiataljait, ismertessük meg őket a problémákkal annak érdekében, hogy legyenek vizes szakemberek, legyenek új „Péchy László”-k, akik ezt a szakmát tovább viszik.

Ezt követően helyezték el a kiváló vízügyi mérnök szobránál a különböző szervezetek képviselői a tisztelet és emlékezés koszorúit.

A program második részében Péchy Lászlónak és feleségének a település temetőjében található sírjánál került sor koszorúzásokra.

Az ünnepség-sorozat idén egy különleges elemmel is bővült, két nyugdíjas vízépítő mérnök közös képkiallítását rendezték meg a helyi Községi Házban. Azon bemutatkozott Radványi Ildikó vízépítő mérnök, a FETIVIZIG nyugdíjas szakaszmérnöke Mátészalkáról, valamint Fejér László vízépítő mérnök, a Vízügyi Múzeum Levéltár és Könyvgyűjtemény nyugdíjas vezetője Budapestről.

A kiállítást Bodnár Gáspár, a FETIVIZIG igazgatója nyitotta meg. Előljáróban megköszönte Papos község és Nagyecsed város polgármestereinek, valamint a Nyugdíjas Vizitársulati

Vezetők Klubjának, különösen Lőrinc Károly általános elnökhelyettes úrnak, hogy ilyen híven őrzik Péchy László emlékét. Ennek az áldozatos munkának köszönhetően a kezdeti emlékezési programból immár hagyomány lett.

A festménykiállításra térve elmondta, hogy vízépítő mérnökök már régóta készítenek nívós művészeti alkotásokat. A vízügyi igazgatóságon eddig mintegy 20 festőművész dolgozott, s ma is van aktív, képeket festő dolgozójuk. Az igazgatóság irodáit, termeit az Ő régi képeik is díszítik. Egyik ilyen a saját irodájának a falán elhelyezett, a Szamos folyó kanyarulatát ábrázoló festmény, melyben gyönyörködik nap, mint nap. Kiemelte, hogy a vízügy a festőket mindig támogatta.

Radványi Ildikóról elmondta, nyugdíjas korában kezdett el festeni. Életpályáját a víz mellett töltötte és ezen emlékeit akarta ily módon megörökíteni. A képeit látva a tehetsége egyértelműen megmutatkozik a szemlélők számára.

Fejér László munkásságára térve kifejtette, hogy az országosan ismert vízépítő mérnök nem erről az oldaláról volt ismert, hanem a jó író-tolláról, hiszen számos könyvet, tanulmányt publikált, sok színvonalas előadást tartott mindezekig.

Egy csodálatos dolog az - hangsúlyozta továbbá igazgató úr -, hogy a két kiváló mérnök a művészet felé fordult, és folytatnak magas szintű művészi alkotó munkát. Az ünnepélyes megnyitóját gratulációval zárta, és kívánta, hogy mindketten még sok képet fessenek mindnyájunk örömére.

Hozzászólásában Radványi Ildikó elmondta többek között, hogy egy

gyerekkori álma volt a festészet, de az élet fiatal korában másfelé sodorta. Mindig fontos volt számára, hogy valami szép dolog kerüljön ki kezei alól. A festészet képzéssel kezdődött, majd mentorok segítették az alkotói munkáját. Képein elsősorban a természet szépségeit szereti megörökíteni, fő témái a víz, a tájkép és a csendélet. A festészet és a rajz iránti vonzódása akkor teljesedett ki, amikor már nyugdíjasként képezte magát művésztanárok segítségével. A másik alkotó Fejér László vízépítő mérnök, politológus, technikatörténész. A Vízügyi Múzeum Levéltár és Könyvgyűjtemény vezetőjeként kutatási területe volt a vízgazdálkodási társulatok története, a vízgazdálkodási politika, a vízügy és a társadalom történelmi kapcsolata, kiemelkedő személyiségek életrajza, vízi emlékek kutatása is. A Magyar Hidrológiai Társaság Történelmi Bizottságának jelenleg is az elnöke. A bemutatkozásában többek között elmondta, hogy rajzolni egész életében szeretett. A műegyetemi évei alatt a Dési-Huber rajziskolában tanult, innen számítható sajátos, egyedi művészeti fejlődése. Festeni csak az utolsó másfél évtizedben kezdett el. Véleménye szerint festeni számára azért nagyon jó, mely az egyfajta terápia arra is, hogy az ember a lelket szabaddá tegye. A festészet sok örömet szerez számára.

A két festőművész - mindkettő a saját stílusában - elkészített egy-egy, a paposi legendát ábrázoló alkotást, melyeket az eseményen - nagyon szép gesztusként - Papos Község Önkormányzatának adományozták! A megnyitót és a bemutatkozó beszédeket követően megtekintethető volt az alkotók közel 30 darabos képkiallítása a művészet iránt érdeklődők számára.

175 éve kezdődött a Tisza szabályozása Tiszadobnál

Nádasi Zoltán múzeumi ügyintéző

Idén augusztus 27-én volt kerekén százhetvenöt esztendeje, hogy Tiszadobnál 1846-ban ünnepélyes keretek között megkezdődött Magyarország történetének egyik leg-hatalmasabb munkálata, a Tisza szabályozása. De miért is volt erre szükség?

A Tisza Közép-Európa legfontosabb folyóinak egyike, a Duna leghosszabb mellékfolyója, s egyben Magyarország második legnagyobb folyója. A hossza valamikor 1419 km volt. Közép-Európa legnagyobb síkságán, az Alföldön folyik keresztül, s az lelassítja a futását. A Tisza rengeteg kanyart és mellékágat alakított ki, így gyakoriak voltak az áradások. A Tisza-völgy „teknője” a Kárpát-medence legmélyebb része, így a hegységéből lezúduló árvizek elleni védekezés a folyó vízgyűjtő területén évszázados küzdelmet jelentett. A különböző korok lakossága próbálta útját állni az árnak, a vízszabályozási munkák nyomai már a XIII. – XIV. századtól kimutathatóak.

Ezt a folyamatot a török hódoltság megszakította, így a terület nagy része teljesen elmozsarasodott. Egy-egy árvíz után, három-négy évenként, hatalmas területek kerültek víz alá, s a közlekedés szinte teljesen megbénult a járhatatlan utak miatt. Mindezt tetézte, hogy a visszamaradó vizek nagy kiterjedésű mocsarakat hagytak maguk után, amelyek a különböző fertőző betegségeknek (pl. a maláriának) a melegágyai voltak.

A Tisza vízének tervszerűen történő mederben tartását célzó első munkálatok a XVII. században indultak el, s az 1770-es években pedig már csaknem minden megyének volt mérnöke.

A Tisza és mellékfolyóinak szabályozása, a Tisza-völgy lecsapolásának és árvízmentesítésének összehangolt munkája gróf Széchenyi István, a „legnagyobb magyar” kezdeményezésére - Vásárhelyi Pál mérnök tervei alapján - 1846. augusztus 27-én indult meg.

Mindezt az tette lehetővé, hogy 1846. januárjában megalakult a Tiszavölgyi Társulat, s annak keretén belül a Tisza mentén - egymástól független öblözetekben élő érdekeltek - árvíz- és belvízmentesítés céljából társulattá tömörültek. A megalakulásuk után minden társulat a saját költségén fogott hozzá a töltések építéséhez.

Az egész Tisza-szabályozás kezdetét jelentő első ünnepélyes kapavágást az Alsószabolcsi Társulat területén, Tiszadobon, az Urkomi magaslaton, a későbbi „Széchenyi gát” építésénél, a dob-szederkényi átvágásnál, gróf Andrássy Károly tiszadobi birtokán maga gróf Széchenyi István végezte el 1846. augusztus 27.-ének délelőttjén. Az idén 230 esztendeje, 1791. szeptember 21.-én született gróf munkásságának a Duna-szabályozás mellett a másik kedves terve a Tisza-szabályozásának megvalósítása volt.

Felvetődhet az a kérdés, miért éppen Tiszadobnál kezdték el a munkálatokat? A Tisza folyása ezen a szakaszon lassú, sok hordalékot, iszapot rak le, s a meder kezd feltöltődni. A nagy árvizek (pl. 1830., 1837., 1845.,) miatt jelentősen beszűkült a meder a vízbe dőlt fák következtében. A folyó Tiszadob körzetében 30-40 kilométeres kanyarulatokat írt le, s ez a szabályozás után 12 km-re csökkent. Árvizek idején az ún. „kapukon” tört be a Tisza a Nagyalföld felé, s olyankor Balmazújvárostól Poroszlóig tengerre lett a síkság egésze. Ugyanígy volt ez Tokajtól Szolnokig, ezért vált egyszerre sürgetőbbé a szabályozás. Így 1845-ben gróf Andrássy Gyula elnökletével megalakult az első Ármentesítő Társulat. Még ugyanebben az évben Széchenyi István és Vásárhelyi Pál bejárta a Tisza vidékét.

Ezzel vette a kezdetét az a hatalmas munka, amely átalakította a Tisza-völgyét, mintegy új világot teremtve az Alföld legtöbbet szenvedett részében.

A szabadságharc után jelentősen csökkentett költségvetéssel és szá-

mos kompromisszummal valósult meg a szabályozás, amelyet Pietro Paleocapa, a Pó folyót is szabályozó olasz mérnök irányított. A szabályozás eredményeként a folyó új hossza 962 km lett, született 136 km új, épített meder, valamint kialakítottak 589 km holtágat is. A folyó esése a kilométerenként 3,7 cm-ről 6 cm-re növekedett. A szabályozás előtt mintegy két hónap alatt ért le az ár a Szamostól Szegedig, ma mindehhez 1-2 hét elegendő. A Tisza hajózható hossz ma mintegy 780 km.

Emlékmű Tiszadob határában

Tiszadob határában három emlékmű is jelöli a Tisza szabályozása kezdetének helyszínét. Az első emlékoszlopot 1865-ben állították az első kapavágás helyén, rajta Szász Károly, a kor ismert költőjének verse méltatja Széchenyi érdemeit. A második emlékoszlopot a helyi földbirtokos, id. Andrássy Gyula egykori miniszterelnöknek a Tisza szabályozása körüli érdemeiért állították 1909-ben. A harmadik emlékmű Vásárhelyi Pált, a reformkor nagy vízmérnökét ábrázoló szobor és a nehéz kubikos munkát megörökítő relief.

Össességében elmondható, hogy a Tiszadobnál 175 éve elkezdett munkálatok új arcot adtak ennek a tájnak. Széchenyi és az Andrássy grófok csakúgy, mint Vásárhelyi Pál, beírták nevüket a Tisza-vidék történetébe.

100 ÉVVEL EZELŐTT ALAKULT MEG A NYÍREGYHÁZI FOLYAMMÉRNÖKI HIVATAL

Dr. Konecsny Károly hidrológus

A Felső-Tisza Híradó 2021/2. számában két Felső-Tisza-vidéki folyammérnöki hivatal (Szatmár, Sátoraljaújhely) alapításának 150. évfordulójáról közöltünk cikket. Az alábbiakban az igazgatóság egyik jogelődjének a Nyíregyházi M. Kir. Folyammérnöki Hivatal alapításának 100. évfordulójáról emlékezünk meg.

1921-től 1939-ig Magyarországon 9 folyammérnöki hivatal működött. Az országhatárok változása nyomán 1939-1944 között három új hivatalt hoztak létre, melyek a II. világháború után megszűntek, így 1945-1947. között ismét 9 hivatal tevékenykedett. A központi irányítási feladatokat a Földművelésügyi Minisztérium Vízügyi Műszaki Csoport Folyammérnöki Ügyosztálya látta el.

Ebben az időszakban, az állam támogatást biztosított egyes vízimunkákra, melyek irányítása a folyammérnöki hivatalok feladata volt. A hivatalok fő teendője 1920 után a társulatok munkájának ellenőrzése volt, átvizsgálták a terveket és költségvetést, sőt maguk is elfogadtak

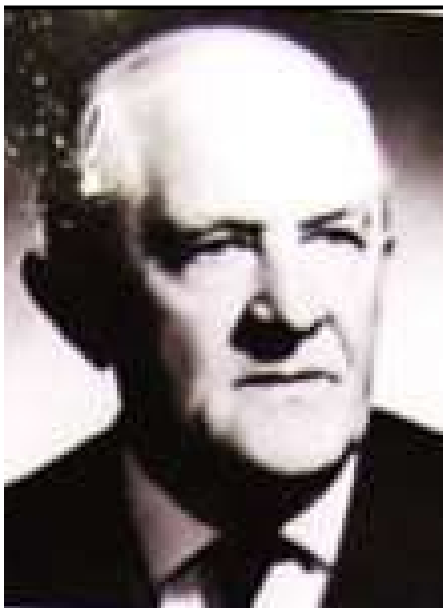
1.kép A Nyíregyházi M. Kir. Folyammérnöki Hivatal székháza a Búza tér 3. szám alatti épületben (Fotó: FETIVIZIG Vízügyi Történeti Gyűjtemény)

a társulatoktól tervezési megbízásokat. A két világháború közötti tevékenységükben újdonság volt, hogy a határfolyók miatt nemzetközi feladatokat is elláttak.

1921-ben Kövessy Győző, korábbi szatmári hivatalfőnök - az Országos Vízépítési Igazgatóság vezető mun-

katársaként - Nyíregyházán az új folyammérnöki hivatalt szervezett. Puskás Rezső mérnök 1947. évi visszaemlékezése szerint, a Nyíregyházi M. Kir. Folyammérnöki Hivatal 1921. augusztus 1-től kezdte meg munkáját.

A Hivatalt ideiglenesen a Nyírvízszabályozó Társulat épületében helyezték

2.kép Pintér László, Dévény István és Vázsonyi Ádám a Nyíregyházi Folyammérnöki Hivatal főnökei az 1925-1948. közötti időszakban

TÖRTÉNELEM

el, de rövidesen az újonnan vásárolt Búza tér 3. sz. alatti, XIX. század végén létesült, egyemeletes épületbe költöztek át, amit a telekkel együtt megvásároltak. A régi épülettömbhöz 1927-ben új épületrészt építettek. Ennek emeleti részén a hivatalfőnök lakása, vendégszoba, a földszinten pedig a főmérnök lakása volt. A Búza téri épületben később több vízügyi igazgatóság dolgozó kapott lakást.

A Hivatalt a hivatalfőnök vezette, aki tapasztalt mérnök volt, és akinek munkáját beosztott műszaki szakemberek és kisegítő személyzet segítette. A Hivatal műszaki személyzete 1926-ban 3 fő, 1931-ben 5 fő, 1935-ben 3 fő, 1937-ben 3 fő, 1940-ben 5 fő, 1943-ban 5 fő, 1944-ben 6 fő volt.

1921-1948 között a szervezet élén négy hivatalfőnök váltotta egymást: Ordelt János (1921- 1925), Pintér László (1925-1934), Dévény (Zauner) István (1934-1944), Vázsonyi Adám (1946- 1948). Beosztott főmérnökként, mérnökként, illetve segédmérnökként dolgoztak: Puskás Rezső (1921-1934), Durst Zoltán (1925-1936), Tápay László (1925-1926), Marek László (1926-1936), Hódy László (1928-1929), Fazeakas Károly (1931), Hübner Kálmán (1931), Szerdahelyi (Szeszlér) Ödön (1932-1940), Selényi Pál (1934-1941), Bogárdi János (1934-1935), Gaál Elemér (1936-1937), Fuchs Károly (1937), Zólyomi János (1937-1939), Ottó Gyula (1937), Vázsonyi Adám (1938-1941), Szőnyi István (1939-1942), Rácz Iván (1939-1943), Jáky Miklós (1942-1947), Szabó Béla (1943), Marót Dénes (1944), Lengyel István (1947-1948). Lengyel István mérnök mellett, a munkavezetői-technikusi alkalmazottak között többen voltak, akik Később (1953-ban) a Nyíregyházi Vízügyi Igazgatóság állományába kerültek: Tarnóczky István, Keresztesy István, Sándor Sándor, Sándor György, Lechner István, Konrád Rudolf, Fehér Béla, Rozman György, Dávid Béla.

Kezdetben az illetékességi terület a Tisza országhatár (Tiszabecs)-Eszeny-Zsurk közti szakaszára, a Szamos, Kraszna egy részére terjedt ki, és így 214 km hosszú folyószakasz tartozott a szervezethez. A Hivatal illetékességi területe 1939-ig nem módosult, de ezt követően az ország határvonalainak módosítását követően ez is változott.

1939 őszén megszervezték a Beregszászi Folyammérnöki Hivatalt, amely a Tisza országhatár-Gulács közötti szakaszán, valamint a Lator-

cán kapott illetékességet. Ekkor a Nyíregyházi Folyammérnöki Hivatal csupán a Tisza Gulács-Tuzsér közti szakaszán, valamint a Szamoson és a Krasznan gyakorlat felügyeletet. A Felsőszabolcsi Tiszai Ármentesítő Társulat és a Nyírvízszabályozó Társulat működésével kapcsolatos teendőket továbbra is a Sátoraljaújhelyi M. Kir. Folyammérnöki Hivatal látta el. Azonban 1939 októberétől a Nyírvízszabályozó Társulat felügyelete Sátoraljaújhelyről átkerült a nyíregyháziakhoz.

1940-ben a Beregszászi Folyammérnöki Hivatal székhelyét Szatmárnémetibe helyezték át. A Felső-Tisza mentén a Szatmárnémeti M. Kir. Folyammérnöki Hivatal Técső és Mezővári, a nyíregyházi Mezővári és Vencsellő, a sátoraljaújhelyi Vencsellő és Tiszafüred közötti szakasz feladatait végezte. 1940 decemberétől a Nyírvízszabályozó Társulat mellett a Felsőszabolcsi Tiszai Ármentesítő Társulat felügyelete is átkerült a nyíregyházi hivatal hatáskörébe. A nyíregyházi Hivatal működése az 1944. őszi harcok idején szünetelt. A Búza téri székház berendezése, irat- és tervtárának nagy része tönkrement. Az 1 650 000 aranypengő összes vagyonból a kár értéke elérte az 1 158 000 aranypengőt (70%). 1944 októberében a Szatmárnémetiben működő hivatal a frontvonal közeledte miatt beszüntette tevékenységét és Vásárosnaményba költözött át. Így a háború végén a nyíregyházi Hivatal dolgozóinak nagy része fokozatosan Vásárosnaményban jelentkeztek szolgálattételre.

1945. november 7-én jelent meg a folyammérnöki hivatalok működési területének megállapításáról szóló jogszabály, mely rögzítette, hogy: a Nyíregyházi Folyammérnöki Hivatal működési területe kiterjedt, a Tisza folyóra a csehszlovák határtól az Eszeny-zsurki határig, a Szamos, a Kraszna folyókra, a román határtól a torkolatig és ezen folyószakaszok menti vízrendező társulatok területére.

1946-ban sikerült a nyíregyházi székházat úgy rendbe hozni, hogy Vásárosnaményból az átköltözködést végre tudták hajtani. Vázsonyi Adám vezetésével a 1946. októberben költöztek vissza Nyíregyházára. 1947-ben a Nyíregyházi Folyammérnöki Hivatal koordináló, érdekegyeztető szerepet játszott a felső-tiszai vízügyi szervezetek (Debreceni Kultúr mérnöki Hivatal, Sátoraljaújhelyi Folyammérnöki Hivatal, Alsószabolcsi Ármentesítő Társulat, Felsőszabolcsi Ármentesítő Társulat, Nyírvízszabályozó Társulat, Tisza-Szamosközi

Társulat, Ecsediláp Társulat, Beregmegyei Ármentesítő és Belvízszabályozó Társulat, és az Alsónyírvízszabályozó Társulat) között.

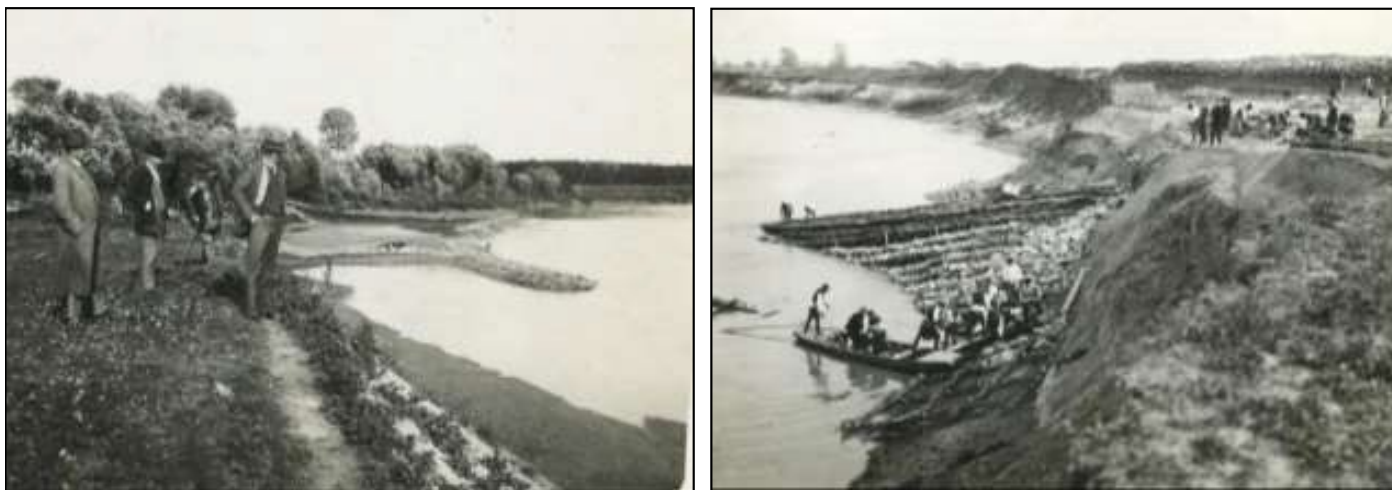
A két világháború között a szervezet fő műszaki feladata volt a társulatok szakmai felügyelete, a Felső-Tisza és Szamos mentén a partomlások megakadályozása és az árvízvédelem szervezése.

1923-tól 1925-ig a társulatok felügyeletével kapcsolatos ügyeket Puskás Rezső m. kir. főmérnök látta el. Ezt követően miniszteri megbízottként a hivatalfőnöki tisztséget éppen ellátó szakember felügyelte a Tisza-Szamosközi Ármentesítő és Belvízszabályozó Társulat, az Ecsediláp Lecsapoló és Szamosbalparti Ármentesítő és Belvízszabályozó Társulat, Beregmegyei Vízzabályozó és Ármentesítő Társulat tevékenységét. Ezek együttes ártere elérte a 259 560 kat. holdat, a védtöltések hossza 420 km-t, a csatornáké 649 km-t és a szivattyútelepek száma 3 volt. Az 1921-től, a csekély hitelfedezet és kőhiány ellenére a Felső-Tiszán és a Szamoson megépült több partbiztosítás. Ezeket az 1925. év telén bekövetkezett heves jégjárás erősen megrongálta. A Tisza szatmári szakaszán az 1922-1937 között a tiszabecsi, milotai, tiszakoródi, Szatmár-cseke-tarpai, kisari, Kisar-gulácsi, jándi, olcsvaapátii, Szamos-torkolati, Vásárosnamény tiszahídi, tiszaszalkai, révaranyosi, kopócsapáti, tiszadonyi, tiszakercesenyi, mezőladányi, kislónyai partbiztosítási művek épültek meg.

A Szamoson létesített partvédelmi művek (sarkantyúk, párhuzamművek, rőzseművek, kőterítések és kő-, illetve betonburkolatok): Kérszemjénél, Olcsvaapátinál az állami révnél, Gerebse dűlőnél, a csengeri közúti híd felett, Komlódtótfalu felsőnél és Komlódtótfalu alsónál, Szamostárfalva alsónál, Szamoskér község alatt, Szamosújlaknál, a Panyolánál a "Noszó" dűlőnél. 1930 szeptemberében Puskás Rezső m. kir. főmérnök készítette a Szamosszegi Mákhelyi partbiztosítási munkához a kereszt-szelvényeket, majd itt 1935, 1948 években 600 hosszban, rőzsepokrót és kődeponiát építettek ki.

1930-1939. között a Nyíregyházi M. Kir. Folyammérnöki Hivatal folyószakabályozási munkáira felhasznált fő anyagcsoportok az alábbiak voltak: földmunka 362 288 m³, terméskő 105 654 m³, rőzse 84 173 m³, vashuzal 103 236 kg, cement 904 400 kg.

A partbiztosítások építésénél, va-

3.kép A Panyola belső melletti jobbparti partbiztosítás 1927-ben (bal) és a Szamosszeg Mákhely dűlői partbiztosítás építése 1936-ban (jobb) (Fotó: FETIVIZIG Vízügyi Történeti Gyűjtemény)

lamint a meglévők kiegészítésénél, illetve helyreállításánál az építésvezetői teendőket a Hivatal mérnökei látták el: Puskás Rezső m. kir. főmérnök (1922- 1928), Marek László m. kir. mérnök (1928-1934), Bogárdi János m. kir. mérnök (1934-1935), Gaál Elemér m. kir. s. mérnök, Durst Zoltán m. kir. főmérnök és Szerdahelyi Ödön m. kir. mérnök (1936-1937), Fuchs Károly m. kir. főmérnök (1937), Rácz Iván m. kir. mérnök (1942-1943).

A Hivatal által felügyelt társulatok a korábban megépült töltések magassítását-erősítését-kiegészítését végezték el, 1924-1925-ben Kislónyán két helyen (818 fm és 190 fm) és Tiszavidon (230 fm), 1926-ban Tiszaadonyánál és Tiszakerecsenyben (432 fm). 1926-1928 között a Tisza balparton Tiszabecs-Olcsva között, 1928-1930 között a Túr jobb- és balpartján az Országhatár- Tisza torkolat szakaszon, 1928-1929. és 1934-1936. között a Batár balparton Tiszabecs-Uszka között épült töltés. 1932-ben Tiszaadonyban 130 fm hosszban a töltést beljebb helyezték. 1926-1930 között a Hivatal felügyelte a Magyar Királyság akkor legnagyobb vízügyi beruházását, melynek keretében a Tisza-Szamosközben kiépítették a Szamos balparti, a Tisza

jobbparti és Batármenti töltéseket, megvalósították a Túr szabályozását, kiásták az új Túr csatornát és belvízcsatornákat, továbbá nagy műtárgyakat (Sonkádi osztómű és (kis) bukó, Túr torkolati bukó, Olcsvaapáti zsilip). Néhány év múlva (1933-1934) elkészült a Palád csatorna is. Szintén a hivatal felügyelete alatt a Bereg megyei Vízsabályozó és Ármentesítő Társulat 1929-1931 között építette meg a tiszai zsiliphez kapcsolódó Tiszaszalkai (Szipatoroki) szivattyútelepet. 1934-ben a Nyíregyházi M. Kir. Folyammérnöki Hivatal elkészítette a 34,4 km hosszú Vásárosnamény-zsurki ármentesítetlen területen nyári gát és a községek körüli körtöltések megerősítésének tervét. A tervcsomaghoz kapcsolódó tanulmányt és a folyószakasz helyszínrajzát a műtárgyakkal Szerdahelyi Ödön kir. mérnök készítette, aki egyben az 1937-ben végrehajtott kivitelezésnél építésvezetői feladatokat is ellátott. Ugyancsak ekkor készült a Vásárosnaményban az úszójárművek téli menhelyének (kikötőmedence) tervezése és kivitelezése.

Az 1920-1948 közötti időszakban a Felső-Tisza-vidéken, 1925-ben, 1932-ben, 1933-ben, 1940- ben és 1947/1948-ban vonultak le jelentős

árvizek. Az ezek elleni védekezésben – a társulatok mellett - fontos szerep jutott a Hivatal szakembereinek is.

1948. június 2-án bekövetkezett a hazai vízügyek államosítása. Megszüntették a Földművelésügyi Minisztériumban az V/A Vízügyi és a V/B Vízügyi Műszaki Főosztályokat. Helyettük központi irányító szervként a közlekedési és postaügyi, valamint a földművelésügyi miniszterek közös felügyelete alá tartozó Országos Vízgazdálkodási Hivatal alakult. A folyammérnöki hivatalokat, köztük a Nyíregyházi Folyammérnöki Hivatalt 1948. július 31-i hatállyal szüntették meg. Feladatait a Debreceni Vízgazdálkodási Körzet keretében létrehozott, Nyíregyházi Folyammérnöki Kirendeltség vette át, amely átköltözött a Nyíregyháza Iskola utca 7. szám alá, a volt Felsőszabolcsi Tiszai Ármentesítő Társulat székházának I. emeletére. Vázsonyi Ádám hivatalfőnököt a Debreceni 11. Vízgazdálkodási Körzet vezetőjének nevezték ki, a többi alkalmazott döntő része is átkerült az új szervezetbe.

4.kép A Tisza Vásárosnamény-Zsurk szakaszán létesült nyári gátak átnézeti helyszínrajza 1937-ből (Forrás: FETIVIZIG Vízügyi Történeti Gyűjtemény)

Középiskolai diákok szakmai gyakorlaton

Zagyva Dániel csoportirányító

A Nyíregyházi SZC Vásárhelyi Pál Technikum (ÉVISZ) tizedik és tizenegyedik évfolyam tanulói a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóságon töltötték négyhetes szakmai gyakorlatukat, mely során lehetőségük nyílt az iskolában már megszerzett tudásukat elmélyíteni és gyakorlati tapasztalattal kiegészíteni. A gyakorlat folyamán bemutatkoztak az igazgatóság szakágazati osztályai, valamint az iskolával közös együttműködésnek köszönhetően három – igen érdekes szakterületet felölelő – szakmai tanulmányutat is sikerült lebonyolítani az igazgatóság működési területén.

Ennek során látogatást tehettek:

- Nyírség főbb tározóinál
- Túr-torkolatnál

- Tisza-Túr tározó kiviteli munkálatainál
- Sonkádi kis bukónál
- Hármashatárnál
- Lónyay-főcsatornán található árvízkapunál
- Tiszaberceli műemlék szivattyútelepnél
- Rétközi tónál

A Nyíregyházi SZC Vásárhelyi Pál Technikum Derkovits utcai tanműhely területén volt alkalmuk a geodézia alapfeladatának megismerésére, mérési feladatok menetének és feldolgozásának elsajátítására.

A diákok a Nyíri Szakaszmérnökség oktatótermében az ár-, és belvíz elleni védekezések tapasztalataival felvértezett igazgatósági dolgozók

által megtartott előadások alkalmával betekintést kaptak a különböző árvízvédekezéskor használt anyagokról, eszközökről és azok használatáról, a különböző védelmi fokozatokhoz tartozó eljárásokról, valamint egyes folyamatokat ők is végrehajtottak, például nyúlgát-, ellennyomó medence- és bordás megtámasztás építését.

Gyakorlat zárásaként a diákoknak gyakorlati naplót kellett készíteni, melyben az elmúlt négy hét eseményeit foglalmazták meg.

Befejezéséhez közeledik a továbbképzési időszak

Luczáné Madai Zsuzsanna oktatási-képzési referens

A négy éves továbbképzési időszak teljesítése a 2018 óta képzésre kötelezett munkatársainknak lassan befejeződik. Az elmúlt évek során sokféle oktatáson vettünk részt. Kezdetben a jelenléti oktatások, konferenciák alkalmával gyűjtöttük a pontokat. Későbbiekben e-learning

formában is hozzájutottunk új ismeretekhez, pontokhoz, mely oktatási forma leginkább a pandémia idején került előtérbe.

Ez év áprilisától egészen augusztus végéig csak e-learning képzések során sajtóztottuk el a különböző

tananyagokat. Igen népszerű volt munkatársaink körében az árvízvédelemmel, vízgazdálkodással kapcsolatos témakörök, az adatvédelmet, kommunikációt, prezentációs technikákat bemutató anyagok.

Szeptember hónapban az alap- és

Jelenléti oktatás a Nyíri Szakasz mérnökségen

középfokú munkakört betöltő dolgozók részére belső képzéseket szerveztünk több alkalommal vízkárelhárítás, hajózás, szivattyútelepi ismeretek témakörben. Akiknek még hiányzik néhány pont a kötelezően előírt pontszámához, azok szeptember, október és november hónapokban tudják behozni a lemaradást e-learning formában.

Elmondhatjuk, hogy a kezdeti bizonytalanságot egy új és ismeretlen területen sikerült mindenkinek leküzdenie, és mára már rutinszerűvé vált a képzések elvégzése a munkánk során.

SZEMÉLYI HÍREK

Luczáné Madai Zsuzsanna oktatási-képzési referens

Új közalkalmazotti munkatárs:

- **Marcsekné Bán Emese** projekt referens (Vagyongazdálkodási és Üzemeltetési Osztály)
- **Perényi-Török Anett** felszín alatti vízkészletgazdálkodási referens (Vízvédelmi és vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály)
- **Potor Zoltán** művezető (Folyamos Szakasz mérnökség)
- **Sárosi Adrienn** igazgatási referens (Igazgatási Osztály)
- **Szász Győző** geodéziai és térinformatikai referens (Vagyongazdálkodási és Üzemeltetési Osztály)
- **Szikora Dóra** víziközmű referens (Vízvédelmi és vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály)
- **Szűcs Beatrix** közfoglalkoztatási ügyintéző (Közfoglalkoztatási Önálló Osztály)
- **Tar Sándor Róbert** gát- és csatornaőr (Felsőszabolcsi Szakasz mérnökség)
- **Uray Boglárka** vízrajzi ügyintéző (Vízrajzi és Adattári Osztály)

Közalkalmazotti munkaviszonya megszűnt:

- **Gálné Meggyesi Katalin** csoportirányító (Vízrendezési és Öntözési Osztály)
- **Veigli Szabolcs** vízhasznosítási referens (Vízrendezési és Öntözési Osztály)
- **Szűcs Gábor** gát- és csatornaőr (Nyíri Szakasz mérnökség)

GYÁSZHÍREK

Az elmúlt időszakban végső búcsút vettünk **id. Bartha Károly** volt gátórtól (élt 67 évet). Emlékét kegyelettel és tisztelettel megőrizzük.

Gratulálunk... Gratulálunk... Gratulálunk...

Kabay János díj elismerésben részesült igazgatóságunk első számú vezetője

2021. szeptember 7-én, a Nyíregyházi Egyetemen díjátadó ünnepséget szervezett a MTESZ Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei szervezete. Ezen az ünnepségen adták át a szervezet által alapított Kabay János díjat. Kabay János megyénk szülötte, aki egyszerre volt tudós, feltaláló és gyakorlati szakember. A kitüntetéssel azoknak a szakembereknek a munkáját ismerik el, akik a műszaki és természettudományi területeken a legtöbbet tesznek és elősegítik a szakmai élet fejlődését.

A közgyűlés a kiemelkedő és példamutató szakmai munkája elismeréséül, **Bodnár Gáspár** igazgató úrnak ítélte meg a díjat, melyet ez évben egyedül vehetett át.

Ezúton is gratulálunk a díjhoz, és további sikeres munkát kívánunk!

Igazgató Úr átveszi a Kabay János Díját

Miniszteri tárgyjutalom 50 éves születésnapra

Ez év augusztusában töltötte be az 50. életévét **Kató Sándor** műszaki igazgatóhelyettes, főmérnök. A jeles esemény kapcsán **Pintér Sándor** belügyminiszter által adományozott **Miniszteri tárgyjutalomban** részesült.

Kató Sándor több mint 20 éve áll az igazgatóság alkalmazásában. Műszaki ügyintézőként kezdte pályafutását a víziközmű szakterületen. 2010-től az igazgatóság műszaki igazgatóhelyettese lett, mely feladatot a mai napig ellátja. Részt vesz az igazgatóság vízkárelhárítási tevékenységében, 2002 és 2010 között szakasz-vevélemvezetőként. Jelenleg vévélemvezető-helyettes beosztásban irányítja a vízkárelhárítási munkákat a Felső-Tisza vidékén. Minden jelentős

Kató Sándor Miniszteri tárgyjutalomban részesült

ár- és belvízvédekezésben, valamint tevékenyen működik közre. vízminőségi kárelhárítási munkában

Kitüntetés Állami Ünnepünk alkalmából

Állami Ünnepünk augusztus 20-a alkalmából kiemelkedő és példamutató szakmai munkája elismeréséül Főigazgatói Oklevél kitüntetésben részesült Csizmazia Tamás a Vízrendezési és Öntözési Osztály szakágazati vezetője.

Pályafutását 18 évvel ezelőtt kezdte meg az igazgatóságon. A megyei szintű

vízgazdálkodási, vízhasznosítási, belvízvédekezési feladatok irányításában közreműködik. Részt vesz több jelentős nemzetközi, elsősorban ukrán vonatkozású határmenti fejlesztésekben. Szakmai munkavégzése mellett a FETIVIZIG Közalkalmazotti Tanács Elnökeként ellátja az érdekképviseleti szervezet irányítói feladatait is. 2012-től, aktívan

közreműködik a munkavállalókat érintő munkáltatói döntések meghozatalában. Az elismerésekhez szívből gratulálunk, kívánunk kollégáinknak további sikereket, eredményeket!

Szakmai elismerés a Magyar Hidrológiai Társaság közgyűlésén

Szeptember 28-án tartotta ez évi rendes közgyűlését a vízügyi ágazat országos szervezete, a Magyar Hidrológiai Társaság. Az eseményre Budapesten a kultúra, a tudomány és a közélet házában, a nem kis történelemmel rendelkező Kossuth Klub nagytermében került sor, melyen részt vettek a területi szervezetek és a különböző szakmai szakosztályok tagjai.

A szakmai rendezvény számos napirendje között társasági kitüntetések átadására is sor került. Dr. Szlávik Lajos elnök úrtól ünnepélyes keretek között a 36 kitüntetett közül Pro Aqua emlékérmét vehetett át többek között Lucza Zoltán is, a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság Vízrajzi és Adatári Osztályának vezetője kiemelkedő vízügyi-szakmai munkájáért. Az elismerés a bronz

Lucza Zoltán az elismeréssel

emlékérem mellett a Társaság, valamint a kitüntetett nevét, továbbá az adományozás évét feltüntető oklevél adományozásával jár. Gratulálunk!

Bodnár István – A TISZÁTÓL A TENGERIG

Nádasi Zoltán múzeumi ügyintéző

A közelmúltban jelent meg Bodnár István legújabb, negyvenedik, „A Tiszától a tengerig” című könyve.

Ennek a valamivel több, mint száz évet felölelő kötetnek az első része a szerző őseinek, déd- és nagyszüleinek, valamint nagybátyáinak olykor szívszorogató és nehéz, küzdelmes életét mutatja be. Megtudhatjuk, hogy a szerző nagyapjákat Kassáról telepítették ki, emiatt jó néhány hetet vagonban kellett élniük. A szűkebb Bodnár család, a szülők és testvérek sorsa sem volt könnyű, mivel a második világháborút követő években a vallásos család sok megpróbáltatásnak volt kitéve. Szűkösen, olykor nélkülözve éltek, de az áldozatkész szülőknek köszönhetően mégis szép volt a gyermekkoruk. Az apa és az anya küzdelme nem volt hiábavaló. Mind a négy gyereküknek biztosították a továbbtanulást annak ellenére, hogy mindegyikük megtapasztalhatta a hátrányos megkülönböztetést, mégis megszerezték a diplomát.

A kötet második részében a szerző gyermekkorának és diákkori éveinek helyszínére kalauzolja el az ol-

vasót: előbb a kisvárdai környezetet ismerhetjük meg, majd a tuzséri Tisza-partra tett emlékezetes családi kirándulások jelennek meg. Érthető tehát, hogy az író később egész életében hűségesen visszajárt kedvenc folyójához, a Tiszához, eleinte Tokajba, ahová szülei költöztek a hatvanas

évek elején, később Gergelyugornya vagy akár a Felső-Tisza csalogatta. A Tisza és a Balaton után a tengerben jóval később, meglett felnőttként mártóztatott meg először, megcsodálva a napfényes görög vagy provence-i tájakat és kultúrát.

Bodnár István élete nagy ajándéknak tartja, hogy újságíró lehetett. Pályájának köszönhetően számos neves magyar és külföldi személlyel csinálhatott interjúkat, amelyekből ízelítőül néhányat ennek a kötetnek a harmadik részében is olvashatunk, mint például Bárány Friggyessel, Cseh Tamással és Rúzsa Magdival készítetteteket.

A könyv megjelenését támogatta a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság (FETIVIZIG) is, mert FETIVIZIG mindig szívesen patronálja azokat a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyében megjelenő műveket, amelyek szerzői e tájegység folyóit, vizeit is bemutatják az írásaikban.

Ajánljuk tehát ezt a kötetet mindenki figyelmébe, aki szeret a történelemről, a vizek, vízpartok szépségeiről és a híres emberek életéről olvasni.

Szakszervezeti közgyűlést tartottunk

Szigeti Pál elnökségi tag

AFETIVIZIG Szakszervezete több év kihagyást követően 2021. augusztus 5-én közgyűlést tartott az igazgatóság Császárszállási örtelepén. A közgyűlésre az összes, több mint 200 fő tagot meghívtuk. Az érdeklődést jól mutatja, hogy körülbelül 140 fő el is jött a találkozóra.

A szakszervezet elnökségi tagjai rövid felszólalásokban mind kiemelték a bérrendezés kritikus fontosságát.

A szakszervezet alelnöke, Gálné Megygyesi Katalin elmondta, hogy folyamatosan ülésezett a KÖVIOSZ elnöksége, amely azonban eddig nem hozott áttó-

hogy augusztus végével elhagyja az igazgatóság kötelékét. Megköszönte a segítséget és a támogatást, amit az elmúlt évben kapott a tagoktól.

Az alelnöki tisztségre nem volt jelentkező, ezért szavazásra sem lehetett az bocsbátani. Mivel a technikai jellegű dolgok (bankszámla, cégbírósági bejegyzés) az alelnök asszony nevének vannak, az a döntés született, hogy egyelőre marad Ő az alelnök, de a mindennapi ügymenetet az elnökség intézi. Remélhetőleg a közeljövőben lesz jelentkező, aki magára vállalja ezt a néha kicsit nehéz, de mindenképpen nemes feladatot.

A közgyűlés zárásaként lehetőség volt a hozzászólásokra, amely során újból a bérrendezés elmaradását vetették fel a tagok.

A megbeszélést követően egy ízletes ebéd várta a résztvevőket, amely után lehetőség nyílt az egymással ritkán találkozó dolgozók közötti eszmecsere és baráti beszélgetésre.

Reméljük a következő közgyűlésre nem kell sokat várni, és ott jobb hírekkel szolgálhatnak a szakszervezet vezetői, elsősorban a bérrendezést illetően.

Dr. Czeglédi László gazdasági igazgató-helyettes előadást tart

A közgyűlés a korábbi szakszervezeti titkárra Hoszták Ferencre való egy perces néma emlékezéssel kezdődött.

Ezt követően Kovács László a szakszervezet elnöke nyitotta meg a gyűlést, amelynek két napirendi pontja volt:

1. a Szakszervezet vezető tisztségviselőinek kérdése
2. a bérrendezés kérdése

A FETIVIZIG képviselőjében Dr. Czeglédi László gazdasági igazgató-helyettes röviden beszámolt az igazgatóság helyzetéről. Elmondta, hogy a vezetőség támogatja a Szakszervezet törekvését a bérrendezés kérdésében, mert az alacsony bérek miatt az egész ágazat megtartóképesége alacsony.

A 2021. július 1-én aláírt új Kollektív Szerződésről Somogyiné dr. Gerliczky Judit, a Közfoglalkoztatási Önálló Osztály osztályvezetője tartott rövid előadást. Szervezeti és jogszabályi változások miatt kellett megújítani a 2011-es Kollektív Szerződést, amely megtalálható a VIZIGINFO honlapon. Fontos, hogy minden munkavállaló megismerje.

rest a bérrendezés ügyében. A tavaly elkészített bérfejlesztési javaslati, konzultációs anyag napirenden van a Belügyminisztériumnál. Fontos közlendője volt az alelnök asszonynak továbbá,

A szakszervezet vezetősége és elnöksége nevében köszönöm minden tagnak a megjelenését.

A külső helyszín is megtelt a résztvevőkkel

MHT hírek

Zagyva Dániel csoportirányító, MHT titkár

A Covid19 járvány tagadhatatlanul rányomta a Magyar Hidrológiai Társaság Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Területi Szervének szakmai tevékenységére a bélyegét. A megszokott – személyes jelenlétű – előadóülések helyét felváltották a videón keresztül megtartott előadások, melyek némileg új kihívásokat hoztak mind a szervezés, mind pedig a résztvevők oldaláról. Alkalmazkodva a helyzethez 2021. évben összesen 4 db szakmai előadás került bemutatásra, melyek felölelték a belvíz elleni védekezés lehetőségeit, eszközeit, gépeit, valamint alkalmat adtak az igazgatóság munkatársainak időközben elkészült és megvédett szakdolgozatainak és diplomamunkáinak bemutatására. Ezek a munkák jellemzően a hidraulikai modellezés

újszerűségeit mutatták be, mely témakört nagy érdeklődés övezett az ország minden szegletéből.

A felbolydult élethez hasonlóan az éven tartandó XXXVIII. Országos Vándorgyűlés is hibrid formában (online) került megtartásra. A Vándorgyűlésen igazgatóságunk is számos publikációval képviseltette magát. Ezek egy részéből előadások is készültek, melyek videófelvételei a széles közönség számára megtekinthetők voltak. Lucza Zoltán osztályvezető felkért közreműködőként a Vízkárelhárítás szekcióban adta elő előben szakmai prezentációját.

Szintén a Covid19 járvány számlájára írhatóan 2020-ban a Műszaki és Ter-

mészettudományi Egyesületek Szövetsége (MTESZ) Kabay János díjra jelölte és 2021-ben részesítette Bodnár Gáspár igazgató urat, a Magyar Hidrológiai Társaság Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Területi Szervének elnökét. Elnök úr évente rendszeresen tart szakmai előadásokat vízgazdálkodási kérdésekről a Magyar Hidrológiai Társaság országos vagy helyi szervezete által rendezett előadóüléseken, továbbá egyéb szakmai konferenciákon. Publikációi az MHT országos kiadványaiban, a Vízügyi Közleményekben, és egyéb szakmai folyóiratokban jelennek meg.

A FETIVIZIG is bemutatkozott az V. Közfoglalkoztatási Kiállításon és Vásáron

Nádasi Zoltán múzeumi ügyintéző

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal szervezésében ebben az évben már az ötödik alkalommal került megrendezésre a Közfoglalkoztatási Kiállítás- és Vásár Nyíregyházán, ezúttal 2021. szeptember 23-án. Tavaly a pandémias helyzet miatt elmaradt ez a rendezvény is, de idén a lakosság újra széles körben megismerhette a közfoglalkoztatási programok keretében végzett innovatív munkát, a közfoglalkoztatási rendszer kézzelfogható eredményeit.

A helyszín ezúttal is a megyeszékhely belvárosában, a Kossuth téren volt. Itt kerültek elhelyezésre az ízlésesen, szépen feldíszített faházak és standok. Az időjárás eleinte kissé hideg és szeles volt, később azonban már a szebbik arcát is megmutatta ezen a napon, a résztvevők nagy örömeire.

Farkasné Galyas Nóra és Sárosi Adrienn a vízügyes standon

Szulimán Zsolt főosztályvezető ünnepi beszédet mond

A Takarékpalota főbejárata mellett felállított színpadon zajlottak a megnyitó eseményei, majd azon egész nap a különböző tájegységek népzenekezeinek, tánc-csoportjainak és énekeseinek produkciói szórakoztatták a közönséget.

A programot Román István, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal kormány megbízottjának köszöntője vezette be. Abban ismertette, hogy ezúttal mintegy 100 Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei település képviselői mutatják be a Járási Startmunka programok során termesztett, vagy előállított termékeiket. A kiállítói standok, a faházak is a közfoglalkoztatottak kezei által, országos közfoglalkoztatotti mintaprogram keretében készültek el.

Szulimán Zsolt, a Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási és Stratégiai Koordinációs Főosztály vezetője, mint díszvendég megnyitójában elmondta többek között, hogy van jövője a közfoglalkoztatásnak, mert munkát és jövedelmet biztosít azoknak, akik önhibájukon kívül veszítették el az állásukat, s nem tudnak rövid időn belül elhelyezkedni. Így egyfajta híd szerepet tölt be a nyílt munkaerőpiac és az álláskereső között. Ismertette, hogy más megyékben nincs ilyen nagyszabású rendezvény ebben a témakörben.

A versenyszférába való átvezetés jegyében - az önkormányzatok mellett - egyéb munkáltatók is részt vettek az eseményen. Az érdeklődők meg-

tekinthették a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság, a NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt., és a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság (FETIVIZIG) kiállításait is.

A FETIVIZIG már több mint 20 éve a megye egyik legjelentősebb közfoglalkoztatója. A kiállítói standon - amely az Igazgatási továbbá Vagyongazdálkodási és Üzemeltetési Osztályok dolgozóinak munkáját dicséri - az „Értékteremtés a közfoglalkoztatásban” címet viselő tablókön és fotókön a látogatók megtekinthették a közmunka program keretében elért eredményeket. Megismerkedhettek az elvégzett munkafolyamatokkal, valamint a közmunkások által használt kézi szerszámokkal és védőruházatokkal is. Munkatársainknál többen is érdeklődtek a vízügyi szolgálatban történő elhelyezkedési lehetőségek iránt.

Az igazgatóságunk legfelső vezetése is jelen volt az eseményen, amely nagyszerű lehetőséget biztosított arra is, hogy személyes találkozókat tudjanak lebonyolítani a működési területen található olyan önkormányzatok képviselőivel, amelyek a leginkább érintettek az esetleges ár- és belvízi védekezési, valamint a fejlesztési munkálatok során.

Az egész nap nagyon sok érdeklődőt vonzó, lényegében folyamatosan „teltházás” kiállításon jól látható volt, hogy a munkáltatók közfoglalkoztatásra kapott támogatással felelősen gazdálkodnak, s annak felhasználása során a munkavállalók valódi értéket teremtenek.

Az igazgatóság vezetése Lakatos József Tiszaadony település polgármesterével

Voltunk-vagyunk-leszünk

Nyugdíjas Klub hírei

Labant Sándorné

Az Alkotó Idősek című kiállítás megtekintése

Az idei évben a klubtagok életét is megviselte a kialakult pandémiás helyzet. Tagjaink között is néhányan átestek a fertőzésen, volt aki könnyebben, volt aki nehezebben viselte, de túl vagyunk rajta. A klub tagsága fegyelmezett és felelősségteljes viselkedésének köszönhetően szinte mindannyian megkaptuk a Covid elleni oltásokat. Ahhoz, hogy a kapcsolat tartás még jobb legyen, a telefonos és e-mail mellett közös Messenger csoportot is létre hoztunk. Ezen online felületen támogatni, olykor bátorítani is tudjuk egymást akár video chat formájában, haladva a mai korról. A névnapi és születésnapi köszöntések itt történnek. Nagyon lelkes ebben Antalné Bea, a köszöntések mellett még a név jelentését is megírja, ami sokszor igen találó. A kialakult vírus helyzet miatt sajnos a csütörtöki klubnapokat nem tudtuk megtartani a megszokott helyünkön. Ezeket egy kiadós sétával pótoltuk a Bujtosi-tó partján, megbeszélve az aktuális helyzetet, nagyokat beszélgettünk és jól mozogtunk. A közös

nosztalgiában nagy segítségünkre volt Demjanovich Emil klubtagunk által összeállított meglepetés videó, amit általában 2-3 hetente kaptunk meg. Ezek az elmúlt évek közös eseményei (farsang, kirándulások, karácsony) láthatók most is, mint mindig csodálatos zenei aláfestéssel. A pandémia feloldását követően újra indult a nyüzsgés a klub életében is. Elsőként Radványi Ildikó Elnök aszszonyunk kiállításának megnyitóján vettünk részt, melynek 2021. június 29.-én a Városi Könyvtár adott otthont. Újraindult a Zene Sóstón programsorozat is, melyen egy jó páran rendszeresen találkoztunk.

Az idei közgyűlést 2021. július 29.-én Császárszálláson tartottuk, melyet a személyes találkozás miatt már nagyon vártunk. A nyár folyamán a Megyei Nyugdíjas Szövetség felhívására egy remek sport és ügyességi vetélkedőn voltunk Napkoron egy lelkes kis csapattal. A nagyon szép környezetben megrendezett versenyen a 28 induló csapatból szép kis helytál-

lással a 7. helyen végeztünk. A Váci Mihály Művelődési Központban ismét megrendezésre került az "Alkotó Idősek" című kiállítás, melyre három klubtagunk - Radványi Ildikó, Véghné Nusika és Demjanovichné Évike - nevezett be. Munkájukat oklevéllel jutalmazták. A kánikula ellenére elmentünk a Sényőn megrendezett "Ki mit tud" vetélkedőre, igaz mindössze nézőként vettünk részt. Kicsit félve ugyan, de nagy lelkesedéssel készültünk szeptember közepén egy kétnapos kirándulásra, úti célunk Gödöllő - Baja - Szekszárd városai voltak. Eddig a járvány miatt már kétszer el kellett halasztani ezt a kirándulást, de most nagyon bízunk benne, hogy ősszel újra szép közös élményben lesz részünk. Örömteli, hogy a klubtagsága az idén 3 fővel bővült. Továbbra is várjuk a nyugdíjba vonuló volt munkatársakat egy jól működő és aktív életet élő nyugdíjas klub soraiba. A jövőbe nézve bizakodunk és bátran mondhatjuk: voltunk-vagyunk-leszünk.

**Címlapon és hátlapon:
Barabás község határában található Kaszonyi hegy
működési területünk legmagasabb pontja**

**A borítón megjelenő fotókat készítette:
Ambrusz László**

**Szerkesztő bizottság tagjai: Kató Sándor, Ambrusz László, Szamos Ferenc
Tervezés, nyomdai kivitelezés: Fülöp Zoltán**

Felelős kiadó: Bodnár Gáspár igazgató • Minden jog fenntartva

Copyright © 2021 FETIVIZIG • www.fetivizig.hu